

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI
İÇ MİMARLIK PROGRAMI**

**HAYVAN KLİNİK VE HASTANELERİNİN TÜRKİYE'DEKİ ÖRNEKLER
ÜZERİNDEN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
AYŞE ERTAN**

**Danışman
SENNUR HİLMİOĞLU**

İstanbul 2020

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI
İÇ MİMARLIK PROGRAMI**

**HAYVAN KLİNİK VE HASTANELERİNİN TÜRKİYE'DEKİ ÖRNEKLER
ÜZERİNDEN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
AYŞE ERTAN**

**Danışman
SENNUR HİLMİOĞLU**

İstanbul 2020

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İç Mimarlık Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi **Ayşe Ertan** tarafından hazırlanan “**HAYVAN KLİNİK VE HASTANELERİNİN TÜRKİYE’DEKİ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ**” konulu çalışması jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 26/10/2020

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu):

İmzası

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Sennur HİLMİOĞLU
: Haliç Üniversitesi (Danışman)

Jüri Üyesi : Prof. Füsun SEÇER KARIPTAŞ
: Haliç Üniversitesi

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Fatma Ceyda GÜNEY YÜKSEL
: İstanbul Arel Üniversitesi

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun kararıyla kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürünün Ünvanı, Adı, Soyadı)
Vekil Müdür

Ayşe Ertan 19.10.2020 EKİM SON

ORIJINALLIK RAPORU

%**20**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**2**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**0**

YAYINLAR

%**20**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

- 1** Submitted to Mimar Sinan Güzel Sanatlar University
Öğrenci Ödevi %**18**
- 2** www.ktu.edu.tr
İnternet Kaynağı <%**1**
- 3** lisansustuprogramlar.halic.edu.tr
İnternet Kaynağı <%**1**
- 4** Submitted to Istanbul Medeniyet Üniversitesi
Öğrenci Ödevi <%**1**
- 5** Submitted to Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Öğrenci Ödevi <%**1**
- 6** Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK)
Öğrenci Ödevi <%**1**
- 7** Submitted to Istanbul University
Öğrenci Ödevi <%**1**
- 8** gaiadergi.com
İnternet Kaynağı <%**1**

Dr. Öğr. Üyesi Sennur Hıncal

...../...../20

TEZ ETİK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “HAYVAN KLİNİK VE HASTANELERİNİN TÜRKİYE’DEKİ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ.” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Sennur Hilmioğlu’ sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdığimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

AYŞE ERTAN

ÖNSÖZ

Üniversite hayatıma başladığımdan itibaren ve bu tez çalışmasının yürütülmesi sırasında desteğini esirgemeyen, her koşulda yardım eden Prof. Dr. Füsün Seçer Kariptaş hocama, bana eksiksiz bilgi aktarımı yapan danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Sennur Hilmioğlu'na teşekkürlerimi borç bilirim. Yoğun çalışmalarım sırasında bana ve sorularıma katlanan; yer zaman ve mekan farketmeksizin yanımda olduğunu hissetiren arkadaşlarım Merve ve Aşkın'a motivasyon kaynağı olan ve çalışmalarım sırasında bana ümit veren kız kardeşim Zeynep'e teşekkürlerimi sunarım. Son olarak elleri hep omuzumda olan aileme ve varlığıyla bile beni destekleyen kedim Mırmırsu'ya çok teşekkür ederim.

08.07.2020

Ayşe Ertan

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TEZ ETİK BEYANI	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİLLER	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
1. GİRİŞ	1
2. GEREÇ VE YÖNTEM	2
2.1.Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	2
2.2. Çalışmanın Yöntemi.....	3
3. HAYVAN HASTANELERİ VE VETERİNER KLİNİKLERİ	4
3.1. Hayvan Hastanelerinin ve Veterinerlik Tesislerinin Tarihsel Gelişimi	7
3.2. Veteriner Hekimliği ve Kurumların Türkiye Üzerinden İncelenmesi.....	10
3.3 Günümüzde Veterinerlik Tesisleri	10
4. MEKÂN TASARIM STANDARTLARI	14
4.1 Ortak Kullanım Alanları	14
4.2 Sağlık ve Tedavi Alanları	26
4.3 Gözlem Alanları	37
5. MEKÂN DÜZENLEMESİ	42
5.1 Çevre Tasarımı ve Konum Seçimi	43
5.2 İç Mekân Tasarımı.....	46
6. SONUÇLAR	50
8. KAYNAKLAR	54
10. ÖZGEÇMİŞ	56

ŞEKİLLER

Sayfa

Resim 3.1: Hayvan Hastanesi Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Birimi	5
Resim 3.2: Evcil Hayvan Hastanesi	5
Şekil 3.1: Evcil Hayvan Hastanesi Plan Örneği	6
Resim 3.3: İstanbul da Mülkiye Tıp Okulu 1889	8
Resim 3.4: Antik Hindistan Baytarlık Örneği	8
Resim 3.5: Dünyanın İlk Veteriner Okulu, 1762, Fransa- Lyon	9
Resim 3.6: Hastane Plan Örneği	12
Resim 3.7: Klinik Muayene Odası Empati Akademi Hayvan Hastanesi	12
Resim 4.1: Hastane Giriş Bölümü, Anamalia Hayvan Hastanesi	16
Resim 4.2: Resepsiyon Örneği	17
Resim 4.3: Empati Akademi Hayvan Hastanesi	18
Resim 4.4: Empati Akademi Hayvan Hastanesi Bekleme Alanı Örneği	20
Resim 4.6: Sahiplendirme Ekranı	21
Resim 4.8: Danışma / Doktor Odası Örneği, Papsi Hayvan Hastanesi	22
Resim 4.9: Empati Akademi Hayvan Hastanesi Ortak İş İstasyonu Örneği	27
Resim 4.10: Empati Akademi Hayvan Hastanesi, Görüntüleme Odası	28
Şekil 4.1: Dış Birimi Planı, (Hafen, 1999)	29
Resim 4.11: Laboratuvar ve Eczane Örneği, Anatolia Hayvan Hastanesi	31
Resim 4.12: Eczane Örneği, Vethouse Hayvan Hastanesi, İstanbul	32
Resim 4.13: Ameliyathane Örneği, Vethouse Hayvan Hastanesi, İstanbul	34
Resim 4.14: Gün Işığında Faydanılan Ameliyathane Örneği	34
Resim 4.15: Empati Akademi Hayvan Hastanesi Görüntüleme ve Diyaliz Odası	35
Resim 4.16: Bakım Servisinde Bulunan Çelik Küvet Örneği	36
Resim 4.17: Dış Mekânı Görebilen Kedi Kafesleri, Empati Akademi Hayvan Hastanesi ...	38
Resim 4.18: Dış Mekânı Görebilen Köpek Konaklama Örneği, Empati Akademi Hayvan Hastanesi	39
Resim 4.24: Kedi Oyun Alanı	40
Resim 4.25: Kedi Oyun Alanı Tırmanma Düzenekleri	41
Resim 3.26: Dış Alanı Görebilen Kedi Oyun Alanı	41
Resim 5.1: Evcil Hayvan Kliniği Giriş Örneği, Papsi Veteriner	45

ÖZET

HAYVAN KLİNİK VE HASTANELERİNİN TÜRKİYE'DEKİ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Hayatımızda önemli bir yere sahip olan hayvanların sağlığı için rahat güvenli klinik mekânları tasarımında incelenmesi bakımından referans yaratmayı hedefleyen bu tez çalışmasında, evcil hayvan kliniklerinin iç mekân tasarımı ele alınmıştır. Bu tezin amacı; evcil hayvan klinikleri tasarlanırken önemli ve aynı zamanda dikkat edilmesi gereken faktörlerdir. Ek olarak, evcil hayvan kliniklerinin tasarımında dikkat edilmesi gereken hususlar klinik bölgelerinin ve bölümlerinin analizi ile ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca, refakatçi klinik projelerinin kullanımı incelenmiştir. Çevre bakımının ve halk sağlığının önemi dikkate alınmaktadır. Mekânın tasarımı için oluşturulan koşullar ile mekân hazırlıklarının etrafında incelenip öğrenilen konu; hayvanların ve halkın sağlığını dikkate alarak, yeterli alana ve ihtiyaca sahip, konfor koşullarını karşılayabilen iç mekan tasarımını düzenlemeye çalışmıştır.

Bu çalışmanın başlangıcı veteriner hekimlerin tanımını ve amacını açıklamak, bulunduğu hayvan hastanesinin tarihini incelemektir. Türkiye'deki veteriner okullarının tarihsel gelişiminden bahsetmişken, sayısal veriler, ayakta tedavi kliniklerini, kapsamlı klinikleri ve veteriner tesislerinin hayvan hastanelerini analiz etmek için kullanılmıştır.

Evcil hayvan kliniklerinin mekânsal tasarım koşulları olarak; bulunduğu konumu, iç ve dış mekân üzerine durulmuştur. Mekânın konumunun önemi ve tasarıma olan etkisi incelenmiştir.

Bu tez çalışmasının en önemli bölümü iç mekân tasarımıdır. Koşullar doğrultusunda iç ve dış mekânların görsel ve fonksiyonel ayrımları yapılmış olup bunun üzerine araştırılmış ve eklenmiştir. Fonksiyonellik hayvan kliniklerinde önemli bir yere sahiptir.

Fonksiyonelliğin iç mekân tasarımında kullanılan yapı malzemeleri, ses kontrolleri, havanın kalitesi gibi koşullara bağımlı kalarak çözülmesi gerekmektedir. Bu sebeple iç mekânın

tasarımsal özelliklerinin adı altında hava sıcaklığı, nem kontrolü, yapı malzemeleri, koku ve ses kontrolleri konularına bu çalışma içerisinde detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

Görsel olarak tamamlanabilmesi için iç mekânın anlaşılabilir olması ve rahatlığı sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle mekânları sırası ile ölçüm ve orantı, renk, aydınlatma, doku ve yapı donatımları konuları altında da ele alınmıştır.

Mekânların koşulları ve gereksinimleri sağlanarak mekan düzenlemeleri araştırılıp incelenmiştir. Hal ve çözüm önerileri incelenerek ve teknolojik olanaklar istikametinde imar edilen tavsiye ve teklifler bütün mekânlar için akıcı ve ayrıntılı bilgi sunabilmek maksatıyla planlar ve görseller ile bildirilmiştir.

Sonuç bölümünde yapılan incelemeler, numuneler ve araştırmalar ile ele alınan bilgiler doğrultusunda mekânların iç mekânsal açıdan irdelenmesi ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evcil Hayvan Hastanesi, Mekân Tasarımı, Mekân, Veteriner Hekimliği, Sağlık

ABSTRACT

INVESTIGATION OF ANIMAL CLINICS AND HOSPITALS OVER EXAMPLES IN TURKEY

This thesis, which aims to create a reference to study the design of safe and comfortable clinical spaces for the health of animals who have a significant part in our lives, discusses the internal design of the pet clinics. This thesis aims at the factors that are important and need to be considered in the design stage of pet clinics. Additionally, the issues to be considered in the design of pet clinics are explained in detail with the analysis of clinical areas and chapters. Furthermore, the use of accompanying clinic projects was studied. The importance of environmental care and public health should be considered. The subject that was studied and learned around the conditions created for the spatial design and the spatial preparations tried to organize an interior design that has sufficient space and needs and can meet comfort conditions considering the health of the animals and the people.

The study starts with explaining the definition and purpose of veterinarians and examining the history of the animal hospital where they are located. The historical development of the veterinary schools in Turkey is discussed, and the numerical data, outpatient clinics, comprehensive clinical and veterinary facilities were used to analyze the animal hospitals.

The location, indoor and outdoor spaces were the focus as the spatial design conditions of pet clinics. The importance of the location of the space and its effect on the design was examined.

The most important part of this thesis is interior design. The interior and exterior spaces were visually and functionally separated in line with the conditions, this separation was studied and included. Functionality has an important place in animal clinics.

Functionality should be resolved while being dependent on conditions such as building materials used in interior design, sound controls, and air quality. Therefore, this study includes

the subjects of air temperature, humidity control, building materials, odor and sound controls in detail under the name of the design features of the interior space.

The interior space must be understandable and comfortable so that it can be visually complemented. Therefore, the spaces are discussed in terms of measurement and proportion, color, lighting, texture, and building equipment, respectively.

Spatial arrangements were researched and studied by ensuring the conditions and requirements of the spaces. The suggestions and proposals, which are developed by examining the status and the suggestions for solutions and in line with the technological opportunities, were reported with plans and images in order to provide fluent and detailed information for all spaces.

The conclusion chapter includes interior spatial study and evaluation of the spaces in line with the information gathered from the studies, samples, and research.

Keywords: Pet Hospital, Spatial Design, Space, Veterinary Medicine, Health

1. GİRİŞ

İnsan, toplu biçimde ya da yalnız yaşamını sürdürebilen, akıl ve düşünce yeteneğine sahip olan, evrenselliği anlayabilen, sözle anlaşabilen, etmiş olduğu bulguları değiştirebilen ve şekillendiren canlılar türüdür. Tüm canlılar yaşamını sürdürebilecek bir ömür alanına sahiptir. Hayvan bilimi ve teknolojisinin gelişmesi ve hayvanlarla paylaşılan yaşam ile insanlar ve hayvanlar arasındaki ilişki, uzun vadeli fiziksel ihtiyaçların karşılanmasından sosyal ihtiyaçların karşılanmasına kadar değişmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, evcil hayvan bakımı ve sağlık koşullarını karşılamak için yeterli donanım ve modern tasarıma sahip evcil hayvan hastanelerine ihtiyaç vardır.

Ülkemizdeki evcil hayvanların mülkiyetine bağlı kalarak, hayvan kliniklerine talep artmaya devam ettikçe, bu yapının gelişimini tamamlayabilmesi ve istenilen talepler için gerekli tasarım alanlarının oluşturulması gerekmektedir. Hastane mimarisinin hem dış hem de iç mekan tasarımı alanında alıcı ve satıcı profil yöntemleri değiştikçe, bu konuya olan ilgi giderek artmaktadır. Konforlu ve kullanışlı tasarımın çok önemli olduğu ve görsel estetik alan sağlaması gereken evcil hayvan hastanesinin yapısal mimarisi; resepsiyon, bekleme alanı, muayene odası, tedavi odası, laboratuvar, eczane, ameliyathane, radyoloji bölümü, hayvan koğuşu gibi birden fazla alan çözümüne sahiptir.

İç mekân tasarımında fonksiyonelliğin önemi, ergonomi, fiziksel konfor ve yapı malzemeleri gibi konuları vurgular. Mekânın algılanabilirliği sadece fiziksel elemanlarla değil, aynı zamanda boyut ve oran, doku ve renk, şekil, geliştirme unsurları ve tamamlayan elemanlar gibi görsel değerlerle de ilgilidir. Böylece bu yöntem ile birlikte, hayvanlar için sağlıklı bir yaşam alanı sağlayan, hayvan sahiplerinin hizmetin her aşamasında memnun hissetmelerini sağlayan, çalışanlar için motivasyon sağlayan ve iş verimliliğini artıran bir alan sunulmaktadır. Kısacası, evcil hayvan hastanelerinin inşaatı ve iç tasarımı ile uğraşan; tam donanımlı, fonksiyonel, güzel ve konforlu alanı, koşulları karşılayabilmelidir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Hastane ve klinik yapılar, hastaların tedavisinde ve bakımında en iyi hizmeti verebilecek yer olmalıdır. Kullanıcılara daha rahat bir alan sağlayarak hayvan sahiplerinin memnuniyetini artırmayı amaçlamaktadır. Ülkemizde konuyla ilgili birçok bilimsel çalışma var olmakta ve araştırmanın çoğunluğun insan tıbbı üzerine yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Ancak, hayvan hastanelerinin tasarımı konusunda yeterli araştırma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Veterinerlik hizmetlerini geliştirirken ve değiştirirken, hayvan rahatlığı her zaman hayvan sağlığının önemli bir parçası olmuştur. Hayvan hareketleri, problemleri bu problemlerin çözümleri yaşam alanlarıyla ilgilidir. Bu nedenle, iç mekân tasarımının uygun fiziksel koşullar ve uygun takımlarla sağlıklı bir yaşam alanı sağlaması çok önemlidir. Bu anlamda iş verimliliği açısından görsel konfor sağlayan bir ortam yaratmak ve tüm kullanıcılara hitap eden bir alan tasarlamak en önemli konulardan biridir.

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde bulunmayan ve henüz tam olarak çözülmemiş olan insan tıbbı gibi hayvan kliniklerinin tasarımında, iç tasarım standartlarının ve mekân düzenlemelerinin önemini ortaya koyarak insanların dikkatini bu alandaki gerekli bakıma çekmektir. Böylece, bu alandaki bilimsel boşlukları ortadan kaldırmaya yardımcı olacaktır.

2.2 Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada verilen görsel örnekler ve bilgiler, mimarlıkta yeterli donanım ve profesyonel tasarıma sahip hastane sayısının azlığını ortaya koymak için eklenmiştir. Literatürde yeterli yazılı kaynak bulunmaması, yasalar ve yönetmelikler dâhil olmak üzere evcil hayvan hastanelerini kontrol etmek için hazırlanmıştır. İçerik, görsel örnekler ve bilgiler araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu, birçok yabancı kaynağın kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu bölümde; literatür taraması yapılmıştır ve alan araştırması tekniği ile seçilen mekân örnekleri değerlendirilmiştir.

Seçilen konular, evcil hayvan hastanesi araştırmalarında elde edilen bilgilere dayanarak ve teorik bilgilerin eklenmesi ile işlenmiştir. Bu bilgiler, içindekiler bölümünde evcil hayvan hastaneleri için gerekli standartları oluşturmanın temelini oluşturmaktadır. Ayrıca klinik personeli ile görüşmeler ve telefon konuşmaları yapılmıştır. Hastane gereklilikleri ve tasarım ile ilgili yapılabilecek iyileştirmeler hakkında görüşler elde edilmiştir.

3. HAYVAN HASTANELERİ VE VETERİNER KLİNİKLERİ

Evcilleştirme, hayvanların adetleri olarak tanımlanabilir, böylece hayvanlar insanlarla yaşayabilir veya onlardan faydalanabilir. Evcil hayvan ise; "evde insan bakımına alışkın" evcil bir hayvandır. En popüler iki evcil hayvan köpek ve kedidir. Genellikle evde beslenebilen diğer hayvanlar hamster, tavşan, kümes hayvanları, su kaplumbağaları ve balıklardır.

3 kısımda işlenebilir hayvanlar;

- Taşımacılığın ve gücünden yararlanabildiğimiz at, eşek, sığır, deve
- Ürünlerinden yararlanabildiğimiz koyun, keçi, inek, sığır, deve, domuz ve kümes hayvanları
- Dostluk kurulabilen kediler ve köpekler, kuşlar ve akvaryum balıklarının yanı sıra avcılık için evcilleştirilmiş bazı yırtıcı kuşlar, insan kullanımı için evcilleştirilmiş arılar ve ipekböcekleri

Bugün hayvan hastanelerinden yararlanan hayvanlar; onları küçükbaş hayvanlara, sığırlara (hayvancılık) ve evcil hayvanlara ayırıyoruz. Yetiştirdiğimiz inekler, sığırlar, fiziksel ihtiyaçlara güvenmek yerine kedi ve köpeklerle yaşayarak, güçleri veya büyüklükleri ne olursa olsun dostluk için sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilirler.

Bu çalışmada tartışılan evcil hayvan hastanesi ve klinikleri, kedi ve köpek gibi evcil hayvanların bakım kapsamını belirleyen yerdir.

Hayvan sağlık kurumları, hastaneye yatarak ya da hemen rehabilitasyon gören hayvanlar için tetkik, rehabilitasyon ve muayenelerin yapıldığı kuruluşlardır. Hastaneler ve ayakta tedavi tesisleri ile karşılaştırıldığında, hayvan hastanelerinin yapısı ve organizasyonu daha farklıdır ve hastane yatakları hastaneye yatırılmadan tedavi edilebilmekte ve taburcu edilebilmektedir.

Bu sağlık tesisleri için iki seçenek vardır; sadece tüm hayvanları önemseyen üniversite hastaneleri ve evcil hayvan bakımını üstlenen klinikler.

Ülkemizdeki evcil hayvan hastaneleri ve üniversiteleri genellikle kedi ve köpek hastanelerinden farklıdır ve belirli kümes hayvanlarıyla ilgilenmekte ve tedavi etmektedirler.

Bu bağlamda, üniversite hastanelerindeki veterinerlerin sayısı daha kapsamlı ve yeterlidir. Kaplumbağalar, tavşanlar, egzotik hayvanlar, vb. ırkların bakımı ve tedavisinden de sorumludur.

Resim 3.1: Hayvan Hastanesi Btyukbas ve Kucukbas Hayvan Birimi
(<https://gida.ibb.istanbul/veteriner-hizmetleri-mudurlugu>)

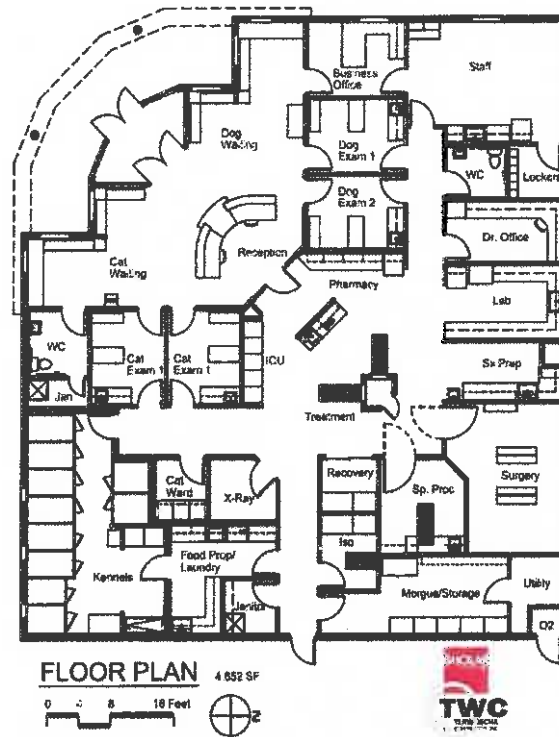
Resim 3.2: Evcil Hayvan Hastanesi

(www.pethospital.com.tr)

Düzenli prosedürler ve bakım hizmetleri evcil hayvan hastaneleri için kontrol ve genel muayeneier, aşıiama, kuaförlük hizmetleri; yaralanma tedavisi, ağır vaka muayeneleri, hızlı

tedavi ve şiddetli hastalıkların tedavisi, fizik tedavi ve rehabilitasyon, operasyon gerektiren uygulamalar; günlük bakım ve konaklama sağlanması hotel hizmetleri; evcil hayvan dükkanı hizmetleri sağlayarak, hayvanlara gıda, oyuncak ve bakım ürünleri satmaktadır.

Bir evcil hayvan hastanesinin içi genellikle üç ana alandan oluşur. Hayvan sahibi resepsiyon alanını, bekleme alanını ve muayene odası alanını kullanır; laboratuvar, eczane, tedavi alanı, röntgen, ameliyathane gibi tıbbi tedavi ve terapi dahil personelin bulunduğu alan; hasta hayvan tarafından tedaviye devam edilir veya geçici evcil hayvanların tutulduğu alan. Bölüm 3'te, bu konu evcil hayvan hastanesinin organizasyonu adı altında daha ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.

Şekil 3.1: Evcil Hayvan Hastanesi Plan Örneği

(<https://www.pinterest.com>)

Şekil 1.1, evcil hayvan kliniği genel tasarımına örnektir. Kliniğin üç girişi vardır: çalışan, hayvan sahibi ve acil müdahale odası. Koğuşun yakınında kolay hayvan erişimi için bir giriş de bulunmaktadır. Bu metod yoğunluğu azaltmaya ve erişimi kolaylaştırmaya yardımcı

olabilmektedir. Ülkemizde olan evcil hayvan hastanelerinde genellikle sadece giriş bölümü kullanılabilir. Bazı kliniklerin ayrı girişleri olmamasına rağmen, muayene odasını kontrol amacı ile muayene odasına, aşı odasına, acil durumlar için acil muayene odasına ulaşabilmektedirler.

3.1 Hayvan Hastanelerinin ve Veterinerlik Tesislerinin Tarihsel Gelişimi

Veteriner hekimlerin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Yangın, yazı ve parşömenlerin icadına ek olarak, önemli bir olay insanların hayvanları tutmasıdır. En erken hayvancılıktan beri veterinerlik tıbbı ile uğraştığına inanılmaktadır.

Çeşitli hayvanların evcilleştirilmesiyle, insanlar daha uzak mesafelere seyahat ettiler ve yeni yerleşimler kurdular, sonuç olarak bilim ve medeniyet sınırsız gelişmeye devam ediyor. Bununla birlikte, yüzyıllar boyunca süren salgınlar karşısında, özellikle 17. ve 18. yüzyıllarda birçok hayvan kaybedilmiştir. Bugüne kadar, orijinal ve yaygın olarak kullanılan tedavi yöntemleri artık işe yaramaz olarak kabul edilmektedir. 1762'de Fransa'nın Lyon şehrinde dünya çapında bilim eğitimi veren bir okul kuruldu. Mezun olduktan sonra okul salgınlarla mücadelede büyük başarı elde etti ve diğer Avrupa ülkelerinde yeni veteriner okulları açmıştır.

Türkiye aynı zamanda 1842'de Veteriner Öğretim Akademisi tarafından adlandırılan ilk Godlevski idi ve başlangıçta İstanbul'daki Prusya kuduz veteriner hekimlerinin 12 öğrencisi katıldı. Eğitim süresi 3 yıldır. Aslen ordunun ihtiyaç duyduğu veteriner hekimleri yetiştirmek için kurulan "Askeri Veteriner Okulu" nda, bu kurslar 1849'da Masaka Askeri Akademisi, 1853'te Tashkısra Askeri Akademisi ve 1873'te Galatasaray'dı. Askeri Tıp Koleji tarafından sağlanmıştır. 1881'den beri sivil öğrenciler "askeri veterinerlik okulları" olarak kabul edilmektedir.

1886'da Baytar ordusunun ilk partisi kuruldu. Bu Rüştiye'yi tamamlayan öğrenciler, Çengelköy'ün askeri İdadiye ve ardından Baytar okuluna gitme hakkına sahiptir.

Bununla birlikte, salgın hastalıklar ve büyüyen hayvancılık sorunları her geçen yıl artmaktadır, bu nedenle bir veteriner okulu açmak gerekir.

Resim 3.3: İstanbul da Mülkiye Tıp Okulu 1889

(<https://vtrnrhkm.wordpress.com/veteriner-hekimligin-tarihcesi/>)

Hayvan hastanesinin tarihi erken bir döneme kadar uzanmaktadır. Raporlara göre, antik Hindistan'da Kral Asok (M.Ö. 250) tarihinde ilk kez yüzlerce tam donanımlı hayvan hastanesi yaklaşık 2.300 yıl önce kuruldu ve eyalet hükümeti veterinerlere para ödedi. Kral Asok tarafından çıkarılan kararnameye göre, bu dönemde kalan taşlar ve sütunlar, hasta hayvanların tedavisi için hayvan hastaneleri ile işaretlendi.

Resim 3.4: Antik Hindistan Baytarlık Örneği

(<https://gaiadergi.com>)

1762'de veteriner Claude Bourgelat ve arkadaşları, Fransa'nın Lyon şehrinde dünyanın ilk veteriner okulunu kurdu. Bu okulun açılışı, ekonomiyi, toplumu ve halk sağlığını korumak ve hayvan hastalıkları ve salgınlara karşı mücadeleyi teşvik etmek için önemli bir adımdır.

Resim 3.5: Dünyanın İlk Veteriner Okulu, 1762, Fransa- Lyon.
(<https://vtrnrhkm.wordpress.com/veteriner-hekimligin-tarihcesi/>)

Bilindiği gibi, 1762'de hizmete giren dünyanın ilk veteriner okulu olan Fransa'da bir hayvan hastanesidir var. Şimdiye kadar, dünya çapında kurulan tüm veterinerlik okullarında, eğitimin bir parçası olarak bilinen bir hayvan hastanesi olmuştur.

1765'te, dünyanın ilk veterinerlik okulu Lyon'da açıldıktan üç yıl sonra, üçüncü veterinerlik okulu Fransa'nın Paris'in banliyösü Alfort'da açıldı. Bu okul esas olarak orduya ve asil atlara hizmet etmek için kurulmuştur ve ayrıca bir hayvan hastanesini de içermektedir. Fransa'nın tesiri altında, 1825 senesine kadar, 12 Avrupa ülkesinde 30 yeni baytarlık mektebi hizmet vermeye başladı. Aynı dönemde, Birleşik Krallık'ta veterinerlik okullarına ek olarak, özel olarak işletilen bazı at hastaneleri de vardı.

3.2 Veteriner Hekimliği ve Kurumların Türkiye Üzerinden İncelenmesi

Bugüne kadar, Türkiye'de yapılan ilk hayvan çalışmaları Türklerin bu hayvanı evcilleştirmiş olabileceğini göstermektedir. Türkler göçebe bir yaşam sürdürdükleri için göçebe topluluklar, bu nedenle hayvancılık ve avcılıkla uğraşıyorlar. Yaşam biçimi nedeniyle, hayvanlar doğal bir sonuç olarak hastalıklarla ilişkilidir.

Erk (1978) Hayvan Hastanesi hakkında: "19. yüzyılın ilk yarısında İstanbul'da" Askeri Veteriner Okulu "nın kurulmasına kadar, tarihsel süreç boyunca Türk devletlerine hayvan klinikleri ve poliklinik hizmetlerinin verildiğine dair belgelere rağmen, hayvanlar Hastanenin varlığı belirsiz kalacak "demiştir.

Erk (1978) ve Armutak'a (2002) göre: Bilimsel olarak, ülkemizde kurumsal veterinerlik eğitimi 1842'de İstanbul'da "Askeri Veteriner Okulu" nda açılan Askeri Veteriner Godlewsky (Godlewsky) tarafından başladı, ordudaki atların sağlığını korumak için Prusya tarafından açıldı. Bu eğitim Askeri Akademide 3 yıl boyunca 12 öğrenciyle başladı.

3.3 Günümüzde Veterinerlik Tesisleri

Veteriner tesisleri, hastalıklı hayvanları teşhis etmek, tedavi etmek, iyileştirmek ve izole etmek için kurulmaktadır. Aynı zamanda halkın teması halinde oluşabilecek hastalıklardan da korunmasını sağlamaktadır. Hayvan klinikleri, muayenehanelere ve polikliniklere göre daha kapsamlı hizmetler ve rehabilitasyonlar yapmaktadır.

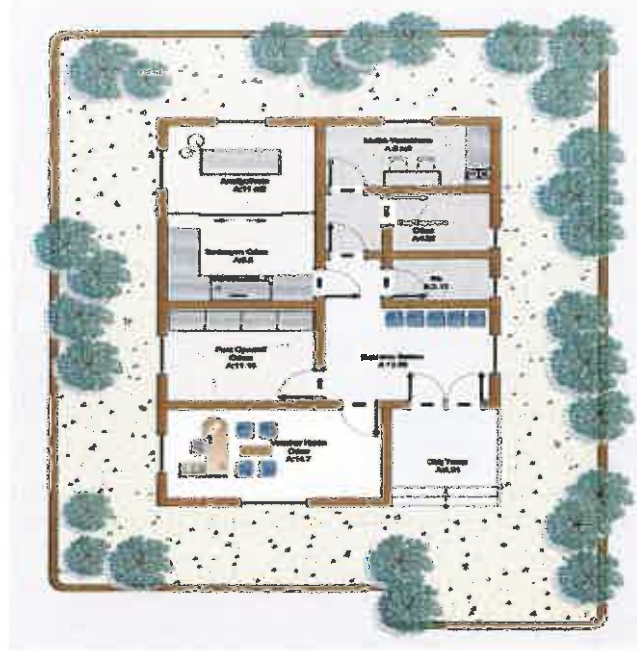
Ülkemizde 3 çeşit veterinerlik tesisi bulunmaktadır. Bunlar; muayenehane (klinik), hayvan polikliniği ve hayvan hastaneleridir. Bu kuruluşların rakamca en aşırısı hayvan muayenehaneleridir.

Bu tesisler genellikle evcil hayvanlarla ilgilenmektedir. Birçok veteriner kiraladıkları veya satın aldıkları apartmanlarda çalışmaktadırlar. Bu tesisler Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından belirlenen yönetmeliklerince işletilmelidir.

1. *Muayenehane (Klinik)*: Genellikle teşhis ve tıbbi tedavinin verildiği, ayakta tedavinin yapıldığı hizmet birimidir.

TVHB3' de yer alan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 15 Ekim 2011 tarih ve 28085 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan muayenehane yönetmeliğine göre:

- Ofis malzemeleriyle donatılmış, hayvan sahipleriyle görüşmeler için ayrı bir veteriner odası bulunmalı ve her veteriner hekimin minimum alanı 6 metrekare olmalıdır
- Veteriner hekimlerin denetlenebileceği en az 6 metrekarelik bir muayene odası bulunmalı, veteriner hekimler aşılama, serum ve biyolojik maddelerin uygulanması gibi görevleri yerine getirebilmeli ve dondurucuya sahip olmalı ve bağımsız bir kısımdan oluşmalıdır.
- Diğer odalardan ayrılmış, raflarla donatılmış ve veteriner hekimlerin hasta hayvanların girişini ve çıkışını önlemek için alet, ekipman ve kıyafet kullandıkları diğer odalardan ayrı olarak en az 4 metrekarelik bir malzeme odası bulunmalıdır.
- Odaların arasındaki alanlar en aşağıdan en yukarıya kadar temizlenmeli ve sterilize edilebilir malzemelerden yapılmalıdır. Tüm alanlar aynı binada ve yan yana olmalıdır.
- Her bir parçanın veya odanın kapısına 5x20 cm büyüklüğünde bir işaret asılmalıdır.
- Muayene odasında; 95x110x60 cm ebadında paslanmaz çelik veya metal bir muayene masası, mesleklerinde veteriner hekimler tarafından kullanılan alet ve malzemeli bir cam dolap ve belediye su tedarik sistemine bağlı ve kanalizasyon şebekesine akan bir lavabo bulunmalıdır.
- İçerisi yeteri kadar aydınlık olmalı ve havası temiz tutulmalıdır.
- Kliniğin her bölümünde bir çöp kutusu olmalıdır.
- Yangın ve patlamalara karşı yangın söndürme aygıtı bulundurulmalıdır

Resim 3.6: Hastane Plan Örneği
(<https://www.mnhaber.com/>)

Resim 3.7: Klinik Muayene Odası Empati Akademi Hayvan Hastanesi
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv

2. *Poliklinik*: Tıbbi muayene ofislerinin bir kombinasyonudur ve en az dört veteriner çalışmak için toplanmaktadır.

- En az 6 metrekairelik iki muayene odası, veteriner hekimlerin aşı, serum, biyolojik madde ve soğutucu madde gibi görevleri yerine getirebilecekleri; hayvanları muayene edebilecekleri mekân olması gerekmektedir.
- Ofis malzemeleri ile donatılmış her veteriner hekimin ayrı bir veteriner odası olmalı ve her veteriner odası en az 6 metrekaire olmalıdır. Sorumlu veterinerlerle görüşme yaparken, veteriner odasının minimum alanı 6 metrekaire olması gerekmektedir.
- Hasta teşhis hizmetleri için bir laboratuvar ve X-ışını ekipmanı kurulacaksa, 4 metrekaireden az olmayan ayrı odalar sağlanmalıdır.
- Ayrı bir bağımsız alana yerleştirilmiş en az 4 metrekairelik malzeme odası bulunmalı, hasta hayvanların girişini ve çıkışını önlemek için veteriner hekimler tarafından kullanılan raflar, aletler, ekipmanlar, giysiler ve suni tohumlama malzemeleri ile donatılmalı ve raflarla yerleştirilmesi gerekmektedir.
- Sıhhi koşullara uygun bir tuvalet ve duş odası bulunmalıdır.
- Tüm odaların ve bölümlerin girişinde, amacını belirtmek için 5x20 cm'lik bir tabelası bulunmalıdır.
- İçerisi yeterince aydınlık olmalı ve havası temiz tutulmalıdır.
- Yangın ve patlamalara karşı yangın söndürme cihazı bulundurulmalıdır.
- Muayene odasında; 95x110x60 cm ebadında paslanmaz çelik veya metal bir muayene masası, mesleklerinde veteriner hekimler tarafından kullanılan alet ve malzemeli bir cam dolap ve belediye su tedarik sistemine bağlı ve kanalizasyon şebekesine akan bir lavabo bulunmalıdır.

3. *Hayvan Hastanesi*: Hasta hayvanları tedavi etmek için ayakta duran ve hastaneye kaldırılan, birçok profesyonel veteriner hekimin çalıştığı organize bir kurum olarak tanımlanabilir.

4. MEKÂN TASARIM STANDARTLARI

Hayvan hastanesinin tasarımı ve düzeni mekân tasarım standartlarına göre önemli bir yere sahiptir. İç mekânın, dolaşım alanının ve trafik akışının düzenliliği, verilen düzenli hizmetleri sağlamaktadır.

Hayvanlar, sahipleri ve personeller için mekânda doğru planlama tasarımı, optimize ederek, verimliliği artırabilir. Hastanenin büyüklüğü ve tipi, alan düzeninin ve aralarındaki dolaşımın belirlenmesinde rol oynayabilir. Knapp (2001), evcil hayvan hastanelerinin yerini üç ana alana ayırmıştır. Bu alanları karşılama alanları, çalışma alanları ve konaklama alanları olarak belirlemiştir.

Hafen'de (1999), mekân üç alana bölünmüştür. Hayvan konak alanı,, program alanı, ve hasta alanı. Ackerman'da (2014) ön alanı, orta alanı ve arka alanı üç ana işlevsel alana göre ayırdı.

Alanlara atanan isimler tasarımcıya göre değişse de, bu alanlar ihtiyaçlara, hedeflere, büyüklüğe ve şekle göre tanımlanır.

Karşılama alanı (ön, hayvan sahibi) normalde hayvan sahipleri tarafından kullanılan alandır. Bekleme alanında resepsiyon odası ve muayene odası bulunmaktadır. Araştırma (ara, prosedür) alanları genellikle laboratuvarlar, eczaneler, tedavi alanları, röntgenler, ameliyathaneler, özel alanlar ve ofisler dahil olmak üzere tıbbi ve tedavi alanlarıdır. Konaklama (sırt, hasta) alanında hayvan koğuşları, hemşirelik hizmetleri, depolama ve mekanik alanlar bulunmaktadır.

4.1 Ortak Kullanım Alanları

Hayvan sahibinin hastaneye geldiği ilk yer karşılama alanıdır. Bu alan ilk izlenimin merkezidir. Bu nedenle, hayvan sahibi tarafından görülen ilk alan olarak belirleyici bir rol oynayabilir. Karşılama alanı genellikle giriş, resepsiyon, bekleme alanı ve bilgi masasını içeren ortak kullanım alanlarıdır.

Knapp'a (2001) göre: Muayene odası da ortak alanların bir parçası olarak kabul edilir. Çünkü hayvan sahibi muayene odasındaki hayvanlarla zaman geçirmektedir.

- **Giriş**

Giriş, tasarım değerlendirmesinin en önemli önceliklerindedir. Hafen'e (1999) göre: Hayvan sahibi hastane önündeki kaldırımdan girişe kadar, hayvan sahibi hayvan bakımı ve tıbbi uygulama yoluyla fikir üretmeye başladı. Hastanenin sokağa baktığını ve binaya girdiklerinde yolu değerlendirdiklerini söyledi.

Bu nedenle, giriş tasarımı hastanenin geri kalanı kadar önemlidir çünkü bu hastanenin ilk izlenimidir. Evcil hayvan hastanesine giriş ile ilgili olarak, hastaneyi erişilebilir kılmak için iki husus düşünülmelidir. Bunlar hızlı denetim ve acil servislerdir.

Hızlı kayıt: Buradaki amaç, hastane personelinin hayvan sahibini karşılamasıdır. Hayvan sahibi otopark alanına geldiğinde arabadan ya da caddeden geldiğinde kaldırımdan karşılayarak, evcil hayvanına yardımcı olmasıdır. Kalabalık şehirlerde vale park hizmeti de sağlanabilir.

Acil bakım girişi: Ayrı bir acil durum girişi, hayvan tesislerini daha erişilebilir hale getirmenin başka bir yoludur. Acil girişi, resepsiyon alanında meydana gelebilecek karışıklık ve çatışmaları da ortadan kaldırabilir. Ayrıca yaralı bir hayvanın anında müdahale edilebilmesi için ve diğer hayvan sahipleriyle karşı karşıya kalmaları da engellenmiş olur” (Hafen, 1999).

Resim 4.1: Hastane Giriş Bölümü, Anamalia Hayvan Hastanesi
(<http://animallia.com/>)

- **Resepsiyon**

Hayvan sahiplerinin hastane ile ilgili izlenimleri otoparktan başlayarak, hastane girişine ulaşarak, resepsiyon alanına kadar devam eder. Resepsiyonistin hayvan sahiplerine ulaşımı, resepsiyonun tasarımı, düzeni ve yapılandırması, hastane hakkında belirleyici bir etken olabilir. Hastane içinde karşılaşılan bu ilk mekân hastane bakım kalitesiyle ilgili olarak hayvan sahiplerinin algılarını etkileyebilir.

Hafen'a (2008) göre: Resepsiyon alanları bakım kalitesiyle ilgili olarak hayvan sahipleri ile iletişim sağlamalıdır. Resepsiyon alanının tasarımı, trafik akışının düzenine bağlıdır. Resepsiyon masasını giriş ile görsel olarak hizalamak önemlidir, Böylece hayvan sahipleri giriş yaptıklarında nereye gideceklerini bilebilirler. Resepsiyon masasının yerleşimi kullanıcıyı etkileyebilir. Geleneksel düzende, resepsiyon masasını, personelin dolaşımında bulunduğu muayene odalarıyla hizalamak yaygın bir durumdur. Bu düzen, küçük hastanelerde iyi sonuç verir ancak büyük hastanelerde tek bir yerde çok fazla etkinlik oluşturabilir.

Ada resepsiyon tasarımı, masa etrafında dolaşmayı sağlayarak, hayvan sahiplerinin ve evcil hayvanların birbirleriyle yolları kesişme süresini en aza indirmeye için düşünülmüştür.

Hafen (2008) resepsiyon tasarımı ile ilgili faktörleri şu şekilde belirtmiştir:

-Resepsiyon alanı çevresinde birden fazla kişi ve hayvanlarının aynı anda girip çıkabilmesi için yeterli alan olmalıdır. Masa ile hayvan sahibi için düzenlenmiş yaşam alanı arasında 150-215 cm boşluk bırakılmalıdır.

- Bilgisayarlar, telefonlar, yazıcılar ve kredi kartı makineleri için alan gereksinimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Resepsiyonda kalabalık ve karışıklığı en aza indirecek çözümler bulunmalıdır.

- Tüm çalışma yüzeyleri yeterli aydınlatma sağlamalıdır. Tezgah altı aydınlatması çok etkili bir yöntemdir.

- Kabul salonunun tüm köşeleri köşe korumaları ile korunmalı ve temizlenmesi kolay olmalı ve dayanıklı mobilyalar seçilmelidir.

- Resepsiyon alanındaki renkleri kullanarak, aydınlık ve konforlu resepsiyon alanı evcil hayvan sahibine doğru mesajı gönderebilir. Dolaplar daha nötr renkler seçmelidir.

- Hayvan sahiplerine kahve barları veya bilgi masaları gibi uygun olanaklar sağlanmalıdır.

Resim 4.2: Resepsiyon Örneği
(<https://www.veterinersitesi.com>)

Resepsiyon alanında bir satış departmanı (petshop) gereklidir. Satış kısmında hayvanların ihtiyaç duyduğu malzemeler, örneğin gıda, hayvan oyuncakları ve bakım ürünleri bulunmaktadır. Resepsiyonda bir satış departmanı tasarlamak, hayvan sahiplerinin hastanede çalışmaları bile diğer departmanları ziyaret etmeden kolayca alışveriş yapmasını ve hastaneden ayrılmasını sağlayabilir.

Resim 4.3: Empati Akademi Hayvan Hastanesi
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv

- **Bekleme Alanı**

Hayvan sahibinin emir ve hayvanları beklediği alana bekleme alanı denir. Bu alanlar kapalı veya açık alanlar olarak tasarlanabilir. Bazı veteriner hekimler işitsel ve görsel gizlilik sağladıkları için kapalı bekleme alanlarını tercih ettiklerini söylese de, bazı veteriner hekimler açık alanları tercih ettiklerini söylüyorlar, böylece hayvan sahipleri hastanelerden izole edilmiyor ve hayvanlar kapalı alanlarda değil geniş bir mekânda kalmaktadır.

Evcil hayvan sahibi karşılanır ve hemen muayene odasına getirilirse, bekleme alanının büyüklüğü azaltılabilir. Hayvan sahibi daha uzun süre beklerse, bekleme alanının daha geniş ve daha rahat olması gerekebilir.

Bir kişinin ve bir hayvanın iki veya daha fazla koltukta oturabileceği göz önüne alındığında, bekleme alanının kaç koltuk olması gerektiğini tanımlamak gerekir.

Doktorlar veya personel bazen mobilyaların bekleme odasına yerleştirilmesini önermektedir. Bazı doktorlar diğer hastalarla etkileşimi teşvik etmek isteyebilir, buna yaklaştırıcı mekân denir. Bununla birlikte, etkileşimi desteklemeyen alanları dışlama eğiliminde olan bazı doktorlar da vardır. Bu durumda, iç tasarımcı konuşmayı önlemek için koltuğun mesafesini tasarlamalıdır.

Hayvan sahipleri için bekleme alanı, resepsiyon masası bulunan açık alan olarak da tasarlanabilir.

Hafen'a (1999) göre: Bekleme alanında bulunan bölmelerin hangi hayvana ait olduğu etiketi olmadan, seçimi hayvan sahibi yaparak istediği yere hayvanıyla birlikte oturabilmelidir. Bu yaklaşımla hayvan sahiplerinin kutu içinde hissetmemeleri veya izole olmamaları sağlanır. Evcil hayvanlar kendilerini bu alanlarda daha güvende hissedebilir. Duvar nişleri kullanarak kedi ve köpek bölümleri ayrı olarak tasarlanabilir. Bu yöntemle alanların kedi veya köpek olarak etiketlenmediğinden hayvan sahiplerinin ihtiyaçlarını esnek şekilde karşılamak mümkün olur.

Resim 4.4: Empati Akademi Hayvan Hastanesi Bekleme Alanı Örneği
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv

Bekleme alanında, dışarıda gözetimsiz hayvanlar veya kayıp hayvanlar için bir alan sağlanabilir. Bu alan, hayvan sahibinin hayvanla iletişime geçebileceği bir alan olarak kullanılabilir. Hayvan sahibi isterse, burada görüp tanıştıkları hayvanlara sahip olabilirler veya kayıp hayvanları zorlanmadan bulabilirler.

Resim 4.6: Sahiplendirme Ekranı
(<https://www.dekorup.com>)

Hayvan sahibi veya veterinerin dinlenebileceği uzun bir süre için bir bekleme odası ve salon tasarlanabilir. Bu bekleme odaları ve salonları ev gibi konforlu bir ortam için tasarlanabilir ve hayvan sahiplerinin kendi evlerinde hissetmeleri ve rahatlamaları için bir çözümdür.

- **Danışma / Doktor Odası**

Veteriner doktor hayvan sahibi ile özel olarak konuşmak isteyebilir. Bu amaçla, elverişli bir ortam ve alana sahip olmalıdır.

Hafen (1999), “Hayvan sahiplerini ofise davet etmek yerine, muayene odalarının yanında bir danışma odası bulunmasının avantajlı olduğunu belirtir. Bir ofis gibi düzenlenmesi gereken bu odanın zorlu vakaları tartışmak için, personele eğitim bantları izletmek için, muayene odasına kolay erişim sağlar niteliklere sahip özel bir yerdir. Veteriner hekimlerin hastane ortamında biraz dinlenmek ve stresten uzak durmaya ihtiyacı olduklarında danışma odası önemli bir çalışma alanı haline gelir” şeklinde ifade etmiştir. Muayene odasına yakın olması nedeniyle doktorların ve çalışanların ani durumlarda veya dinlenmeye ihtiyacı olduklarında kısa sürede erişim sağlamaları da avantaj olarak görülebilir.

Resim 4.8: Danışma / Doktor Odası Örneği, Papsi Hayvan Hastanesi, İstanbul
(<http://www.papsivet.com>)

- **Muayene Odası**

Muayene odası, veterinerin hastayı ilk önce incelediği ve ön tanı ve değerlendirme yaptığı yerdir. "Repsiyon alanında ilk izlenim yapılmış olmasına rağmen, hayvan sahibinin tedaviye ilişkin görüşü muayene odasında meydana gelmektedir. Muayene odası hayvanlar ve sahipleri için güvenli ve rahat olmalıdır. Temiz, sessiz ve kokusuz bir muayene odası, hastane ziyaretinin olumlu bir sonucunu sağlayabilir. Muayene odaları çalışma alanları arasında da yapılabilir.

Birçok veteriner, kediler ve köpekler için muayene odasının ayrılması gerektiğine inanmaktadır. Evden çıkarıldığında evcil hayvanlar (özellikle kediler) üzerindeki baskıyı artırmaktan kaçınmak için odayı korumak mantıklı olabilir. Stresi azaltmaya yardımcı olabilecek başka bir seçenek, oyuncakları hayvanlar için çekici bir muayene odasına yerleştirmek olabilir.

Yeni inşaat ve yenileme projelerinde, evcil hayvan hastanelerinde daha fazla muayene odası eğilimi vardır. Genellikle, tasarımda, her muayene odasında belirli bir zamanda çalışan her doktor için iki muayene odası sağlanmalıdır. İkinci oda, ilk hastayı kullanırken bir sonraki hastanın hazırlanmasına izin verir.

Evcil hayvanlara bakarken ve tedavi ederken, muayene masasının işlevi dikkate alınmalıdır.

Genel olarak, büyük köpeklerin de denetlendiği düşünüldüğünde, bu masaların çalışma yüzeyi 60 cm genişliğinde, 120 cm büyüklüğünde ve yerden 90 cm yukarıdadır. Katlanabilir ve ayarlanabilir (kaldırma) masalar muayene odalarında yararlıdır.

Tasarımcı muayene odasının içini incelemeyi planladığında, doktor ve asistanı rahatça hareket edebilmek için muayene masasının her iki tarafında yeterli alana sahip olmalıdır. Buna ek olarak, doktor tezgahtan kolayca erişebilmeli ve hareket edebilen tabureden ayrılmamalıdır. Renk ve bina yüzeyi doğru seçilmelidir Muayene odasında seçim yapmak önemlidir, çünkü yanlış seçim kaygıyı artıracaktır.

Tasarımcı muayene odasını geliştirebilir. Kapıları fonksiyon, görünüm ve konseptte göre tasarlayabilirler. Muayene odalarının geliştirme amaçları şöyle ifade edilebilir

- Muayene odasının nasıl daha verimli çalıştığı ile ilgili
- Alanı azaltmak için grup muayene odaları
- Birden fazla işlevi yerine getirmek için elverişli odalar oluşturun

Odanın duvarları çalışma alanının verimliliğini ve amacına uygun işlevselliğini belirleyebilir. Bu nedenle, bir oda tasarlarırken, tasarımcı duvarın görünümüne göre tasarlamalıdır. Duvar yüzeyinin kullanımına ve denetim odasının kavramsal elemanlarının yerleştirilmesine bağlıdır; tek kullanımlık muayene odaları, iki seviyeli denetim odaları ve duvarsız denetim odaları olarak adlandırılan bazı kavramlar vardır.

Tek taraflı muayene odası; "Tek kullanımlık muayene odalarının uzun duvarlarına dolaplar, banklar ve muayene masaları monte edilmiştir. Bu tasarım, doktorun ellerini yıkarken bile sırtını hayvana veya sahibine çevirmemesini sağlar. Bu şekilde tasarlanıp planlanan işleme malzemeleri, muayene sürecinde kolayca elde edilebilir ve odanın verimliliğini artırabilir.

İki Cephe Kullanımlı Muayene Odası; Muayene odasında doktorlar ve ekip üyeleri, hayvan sahiplerine tanı ve bilgi formları, kayıtlar, hastane prosedürleri ve randevular sağlamak için bilgisayarları kullanırlar. Bu düşünce ile, tek kullanımlık muayene odasına ek olarak, ikinci bir kabin önü oluşturuldu ve genişletilmiş bir tasarım sağlandı.

Bu tasarım fikri daha fazla kullanım sağlayabilir. Genel görevlerini yerine getirirken, muayene odası eğitim merkezi olarak kullanılan çok işlevli bir mekâna dönüştürülmüştür.

Duvarsız Muayene Odası; Bekleme alanı ile muayene odası arasına cam duvar eklemenin daha elverişli olabileceği düşünülmektedir. Bunun amacı, çoğu muayene odasında yaygın olan kapama duygusunu yok etmektedir. Başka bir fikir, muayene odasının duvarlarını tamamen yok etmektir. Fikir, hayvan sahibinin veterineri uygun olmayan ve bekleyen alanda görmek için beklediği bir tiyatro sahnesi gibidir.

Ayrıca, aşı klinikleri içindeki büyük insan akışı nedeniyle, hayvanların duvarsız muayene odasına girip çıkmanın kolay olduğu söylenmektedir.

Hayvan hastanesini tasarlayan mimarlar, gizlilik ve hayvan baskısını artırma fikri açısından duvarsız muayene odasının tasarımını kullanışlı bulmamaktadırlar.

Tek Kapılı Muayene Odası; Başlangıçta, muayene odasının sadece bir servis kapısı vardı, ancak 1970'lerden son birkaç yıla kadar, iki muayene odası norm haline geldi. İki kapıyı kullanmanın nedenlerinden biri, hayvan sahiplerinin ve doktorların ayrı doLaşım yollarına sahip olmaları ve diğer nedenlerinin daha güvenli olmalarıdır. Bununla birlikte, hayvan sahipleri kedilerini ve köpeklerini kucaklamaya başladığında, bir çıkış yoluna gerek duymamaktadırlar. Tek kapılı tetkik odası konseptini kullanmak, alan faydalılığını ehemmiyetli miktarda çoğaltmaktadır.

Bölümlü Muayene Odası; Amaç, muayene odasını üç veya dört parçaya ayırmaktır. Muayene odasını tipik muayene odası yerine birkaç parçaya bölmek alan gereksinimlerini azaltabilir ve doktorun verimliliğini artırabilir. Bölünmüş bir sistem kullanarak tesisin alabileceği muayene odası sayısı Neredeyse iki katına çıkabilir Sistem hasta bakımı için etkilidir. Bölüm muayene odası kavramı, doktor ve teknisyen ekibinin yüksek yoğunluklu çalışmaları için daha uygundur.

Yüksek yoğunluklu programlamada, doktor ikinci odayı kullanırken ekip üyeleri odayı hazırlar ve teknisyen üçüncü odadaki ziyareti tamamlar. Bu tip muayene odaları, aşılacak hayvanlara yönelik aşılama odası ve yaralı hayvanlar için kuvetli bir muayene odası gibi çeşitli bölümlere ayrılabilir.

Hazır Oda; Hastaları küçük tıbbi prosedürler için yoğun tedavi odasına geri göndermek yerine, bu odada ameliyat yapmak için bir sistemdir. Hafen'e göre, ayakta tedavi kavramı ile ilgili olarak, yoğunluğun merkezinde yer almamak için hazır odaları veya muayene odalı küçük terapötik bakım odalarını birbirine karıştırmamak önerilir. Sistem aynı zamanda yüksek yoğunluklu programlamada da kullanılabilir. Veteriner muayene odasında cerrahi yaparken, teknisyen hazırlık odasında hasta üzerinde küçük operasyonlar yapabilir.

Bu şekilde, daha küçük tıbbi prosedürler gerektiren hayvanlar için, hastaneden ayrılmadan stresi azaltabilirler. Bu sistemle, veterinerler daha fazla hayvanı inceleyebilir ve tedavi edebilir.

Poliklinik modülünü oluşturan ek ayakta tedavi odası, oda tipi ofis odası ve hazır oda konseptinin kombinasyonunu gösterir. Yaklaşık 103 metrekarelik bir alanda altı muayene odası, bir danışma odası, küçük bir laboratuvar ve bir eczane ve bir ödeme noktası bulunmaktadır. Hazır oda, yoğunluğa dahil edilmemesini sağlamak için alanın köşesinde tasarlanmıştır.

Çok Amaçlı Muayene Odası; Fonksiyonu yoğunluğa göre değiştirerek, oda esnek bir şekilde kullanılabilir. Bu, hayvan hastanesi çok meşgul olduğunda muayene odasının aynı işleve sahip olduğu ve sessiz olduğunda bir tedavi odası olarak kullanılabilirdiği bir sistemdir. Hafen (1999) çok amaçlı muayene odasıyla ilgili; "Günün başında, muayene odası en yoğun olduğunda, tedavi odası genellikle sessizdir. Diğer yandan, tedavi odası öğlen meşgul olduğunda, muayene odası genellikle boştur. Çok fonksiyonlu bir muayene odası konseptinde, odanın duvarları çıkarılmalı ve duvarlar yerine bölmeler (katlanabilir cam bölmeler gibi) kullanılması tavsiye edilir. Katlanır bölme kapatılırsa, oda genel bir muayene odası olarak

kullanılabilir. Bölücü açıldığında, muayene odası bir tedavi köşesi haline gelir.” şeklinde ifade etmiştir.

Bu çok fonksiyonlu muayene odalarını en etkili şekilde kullanmak için, tedavi odasına tipik muayene masası yerine çok fonksiyonlu bir muayene masası (küvetli) yerleştirilebilir. Bu tablo her iki çalışma alanına da fayda sağlayabilir. Muayene ve tedavi odaları olarak kullanılan bu odaların sıradan odalardan daha fazla malzeme ve ekipmana sahip olacağı düşünüldüğünde, daha fazla depolama alanı sağlamak gerekebilir.

Danışma Odalı Muayene; Standart muayene masalarına ek olarak, muayene odasının boyutunu arttırmak da masa ve sandalye şeklindedir. Bu şekilde, veteriner odayı muayene odası ve ofis olarak kullanılabilir. Sıkı denetim sırasında burada dinlenebilir veya hayvan sahibiyle konuşabilir ve hayvanları hakkında konuşabilirsiniz.

Muayene odasında, tasarım katlanabilir masaları veya duvara monte edilmiş hayvanları kontrol etmek için bir kontrol listesi olarak kullanılabilir. Bu masalar dolap kapısı tarafından gizlenebilir. Sadece muayene odasının işlevini arttırmakla kalmaz, aynı zamanda daha fazla alan kazanmasını sağlar. Muayeneden sonra, evcil hayvanın veteriner ve hayvan sahibiyle konuşurken içeride daha rahat hareket edebilmesi için muayene masasını kaldırarak katlayabilirsiniz.

4.2 Sağlık ve Tedavi Alanları

Çalışma alanı, tedavi odaları, eczaneler, laboratuvarlar, ameliyathaneler ve radyoloji birimleri de dahil olmak üzere hastanenin merkezi olarak kabul edilir. Alan en fazla trafiğe sahip olduğundan, makul bir şekilde tasarlanmalıdır. Ayrıca resepsiyon alanı ve konaklama alanı ile bir köprü oluşturmaktadır.

Büyük veya küçük evcil hayvan hastanelerinde teşhis ve tedavi uygulamaları için kullanılan odaya tedavi odası denir. Evcil hayvan hastanesinin ana odak noktalarından biridir.

Resim 4.9: Empati Akademi Hayvan Hastanesi Ortak İş İstasyonu Örneği
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv

Tedavi odası ameliyathaneden farklıdır. Ameliyathanede kırık onarımı ve büyük cerrahi tedavi odasının muayene odasının bir parçası olduğunu söylemek doğru olabilir. Muayene odasına giren hasta daha sonra prosedürü belirlemek için tedavi odasına alınabilir.

Bir veya daha fazla tedavi odası olabilir. Tedavi odasında, hastaneye yatırılan hayvanlar yakından izlenebilir, büyük cerrahi, küçük cerrahi, yara iyileştirme ameliyatı, kan alma veya aşılama için hayvanlar hazırlanabilir ve diş hijyeni ve diş problemleri olan hastalar tedavi edilebilir.

Durum hastaneden hastaneye değişse de temel olarak tedavi odasında hastaların yerleştirilebileceği bir tedavi masası, mobil kafesler, resim 4.10 da görüldüğü gibi röntgen görüntüleme ekipmanı, aydınlatma ekipmanı, ilaçlar ve personel tarafından görülebilecek ambalajlar bulunmaktadır. Malzemeler, koruyucu çözeltiler, tıbbi aletler içeren depolar ve çekmeceler ve alet taşımak için mobil masalar (arabalar).

Diş ameliyatı genellikle ameliyathaneden ziyade tedavi odasında yapılır. Bu nedenle, tedavi odasında bir anestezi makinesi de kurulmalıdır.

Tedavi alanı geniş, ergonomik olacak ve mümkün olduğunca doğal ışık alacak şekilde tasarlanmalıdır. Odalar arasındaki bağlantı dikkatle düşünülmeli ve rahat ve konforlu bir trafik akışı sağlanmalıdır.

**Resim 4.10: Empati Akademi Hayvan Hastanesi, Görüntüleme Odası
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv**

Hafen (1999) daha önce her iki tarafında bağımsız elektrik prizlerine ve serbest dolaşım hazırlık masalarına sahip olduğunu belirtmiştir. Masayı hareket ettirmenin önemini vurgulayarak, masayı tedavi odasından ziyade hayvana getirmenin tercih edilebilir olduğunu söyledi.

Hayvanı tamir ettikten sonra, masanın tezgahın yakınına, ameliyathane veya röntgen odasının içine yerleştirilebileceğini, kısacası herhangi bir yerde olabileceğini söylemiştir.

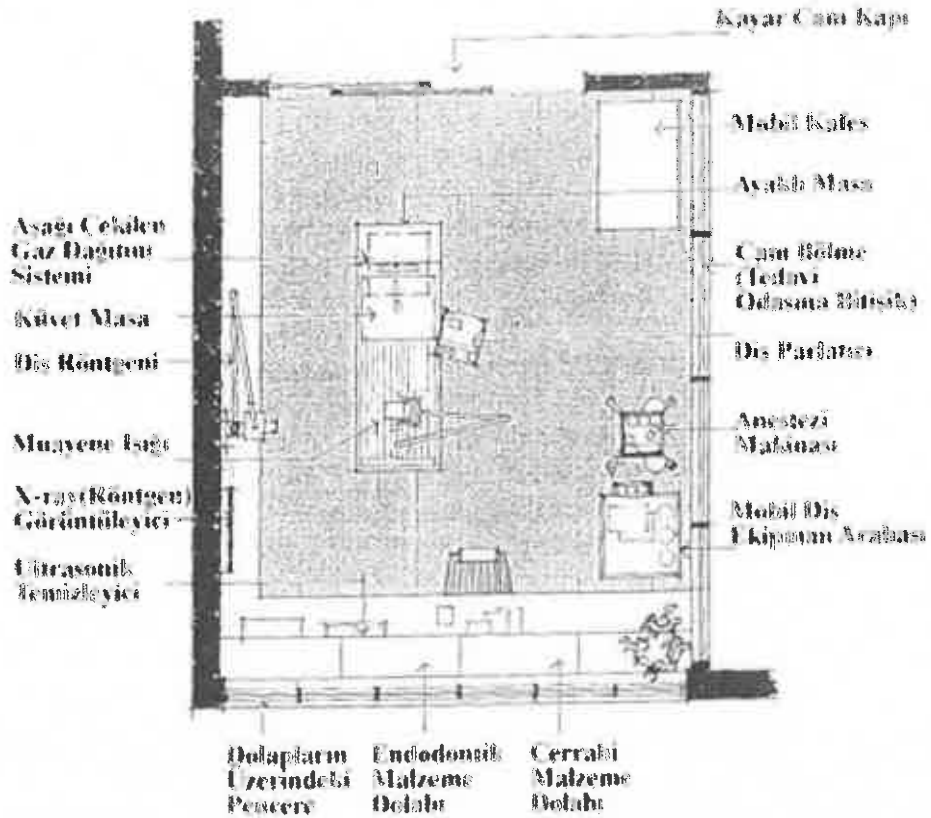
Tedavi odasının düzeni tasarımcıya göre değişir. Knapp (2001), ortada bir ada konsolu ve bir yarımada konsolu ile bir iş istasyonu fikrini desteklemektedir.

Knapp'a (2001) göre: Bu konsollar verimliliği artırabilir ve çalışma alanında daha geniş bir alan sağlayabilir. Ada işletim konsolu, verimliliği en üst düzeye çıkarmak için personel sayısına göre L şeklinde, U şeklinde ve Y şeklinde düzenlenebilir.

- **Diş Tedavi Odası**

Diş sağlığı ve tedavisi veterinerlik tıbbının, diş hekimliği hayvan hastanelerinin önemli bir parçası haline gelmiştir.

Diş ünitesi tedavi alanının bir parçası olarak görülmekle birlikte, tedavi alanı içinde izole bir alan veya tamamen ayrı bir oda olarak tasarlanabilir. Tedavi odasının yan tarafında camla kaplı küçük bir diş tedavisi alanı; genel işleme alanına ek olarak, bu bölgedeki dişler için gerekli tüm ekipmanlar kompakt bir üniteye bulunur. Bu yerlerde kullanılan cam kayar kapı sistemi havadaki parçacıkları izole eder. Bu ayırma yöntemi ayrıca tedavi odasındaki iş yükünü azaltabilir.

Şekil 4.1: Diş Birimi Planı, (Hafen, 1999)

Şekil 4.1 'deki diş tedavi ünitesi hareketli bir kafes, diş makinesi, malzeme dolabı ve bir veteriner tedavi masası içerir.

Küvet bir ada şeklinde masaya yerleştirilir. Bu yerleştirmenin avantajı, veterinerin hayvanın dört tarafına da kolayca erişebilmesidir. Malzeme dolabına ve dental aletlere erişmek de kolaydır. Arkada sürüşü önlemek için kapının ön tarafında bir malzeme dolabı tasarlanmıştır. Dış tedavi ünitesi, bir cam bölme kullanılarak bağımsız bir izolasyon alanı olarak tasarlanmıştır ve aynı zamanda, tedavi odasına zarar vermeden yerleştirilmek üzere ayarlanmıştır.

- **Laboratuvar**

Evcil hayvan hastaneleri laboratuvar hizmetleri sağlamalıdır. Bu alanlarda kullanılan malzemeler önemlidir. Sıvı geçirmez, kimyasallara dayanıklı ve antibakteriyel ürünler ilk tercih edilmelidir. Havalandırma sistemleri makul şekilde tasarlanmalıdır, çünkü bu alanlarda koku problemleriyle karşılaşılabilir.

Ekip üyeleri, hastalıkların teşhisine yardımcı olmak için laboratuvar alanında çok fazla zaman harcarlar. İyi aydınlatılmış, verimli ve ergonomik alanlar oluşturmak, laboratuvar da daha hızlı ve daha doğru test sonuçları elde etmenize yardımcı olabilir.

Zaman ve kolaylık açısından, laboratuvarın ölçümün gerekli olduğu yere yakın yerleştirilmesi avantajlı olabilir.

Pollard'e (2017) göre: Laboratuvar, hastane alanındaki açık veya kapalı bir odada tasarlanabilir. Küçük hayvan hastanelerinde, laboratuvarı muayene odası ile tedavi alanı arasına yerleştirmek genellikle etkilidir. Bunun nedeni, teknisyenlerin ve ekip üyelerinin küçük hastanenin bu iki alanı arasında daha fazla zaman geçirmesidir. Laboratuvar muayene odası ile tedavi arasına yerleştirilirse, bu alanlar arasında ses yalıtımı sağlanacaktır. Çünkü tedavi alanı hastanedeki en yüksek alanlardan biridir. Tampon olarak bir boşluk (laboratuvar veya eczane gibi) kullanılması gürültü iletiminin azaltılmasına yardımcı olur. Plan ayrıca hayvan sahibi alanı ile hasta alanı arasında görme bozukluğu yaratmıştır.

Pollard (2017) laboratuvarla ilgili: "Büyük ihtisas hastanelerinde veya acil hastanelerde, yapılan testlerin türü ve sıklığına göre laboratuvarlar geliştirilebilir. Aksine, cihazların sayısı ve boyutu da boyutu etkiler. Bu aşamada, laboratuvarın özel bir odaya ihtiyacı vardır. Küçük bir hastane gibi, bu oda muayene ve tedavinin merkezine yakın makul bir mesafede olmalıdır." şeklinde söylemleri bulunmaktadır.

- **İlaç Temin Alanı**

Hayvanı inceledikten veya tedavi ettikten sonra hayvan sahibi, veteriner tarafından verilen ilacı almak için eczaneye gider. Bu nedenle, eczane uygun ve doğrudan bir yere yerleştirilmelidir.

Knapp'e (2001) göre: Eczane tasarımında, dolap duvarın 60 cm derinliğinde olmalıdır. Cam kapılı dolaplar, dolap düzeninin üst kısmında yer almalı ve raflar dış mekan depolama için yerleştirilebilir. Çalışma alanları evyeleri, masaları ve buzdolaplarını (soğutucuları) alacak şekilde planlanmalıdır.

Veteriner hekim, eczane alanının 180 cm (60 cm genişlik, dolaplar için 120 cm, geçiş alanı) olduğunu bulmasına rağmen, alanı daha etkili kullanmak için eczane en az 240 cm (genişlik) olmalıdır.

Bazı evcil hayvan hastanelerinde, eczane ayrı bir alandan ziyade laboratuvar alanında tasarlanmıştır.

Resim 4.11: Laboratuvar ve Eczane Örneği, Anatolia Hayvan Hastanesi
(<https://www.vethouse.com.tr/>)

Resim 4.12: Eczane Örneği, Vethouse Hayvan Hastanesi, İstanbul
(<https://www.vethouse.com.tr/>)

- **Ameliyathane**

Cerrahi operasyonlar için kullanılan, tamamen steril olan yerdir. Sadece ameliyat için kullanılması gereken odadır. Zemin, tavan ve duvarlar kolayca temizlenebilen, antibakteriyel, sıvı geçirgenliği olmayan ve neme karşı dayanıklı malzemelerden yapılmalıdır.

Zemin bileşenleri; yoğun trafik nedeniyle çizilmeye karşı dayanıklı, aşınmaya dayanıklı ve kaymayı önleyici ürünler seçilmelidir. Seramik ilk tercih olmamalıdır, çünkü zaman geçtikçe eklemler arasında tortular oluşabilir. Duvar ve zemin derzleri dumansız, yuvarlak ve çıkıntılı olmalıdır.

Duvar bileşenleri; "Duvarlar, antibakteriyel, modüler tip alüminyum veya çelik yapı taşıyıcılardan yapılabilir. Alçı levhalar ve alçı sıva, antibakteriyel su bazlı saten boya veya antistatik PVC uygulandıktan sonra sisteme monte edilecek paneller (Galvanizli saclar, kompakt laminatlar, özelleştirilmiş sıhhi paneller, vb.) Kaplanabilir Panellerin içi ses ve ısı kaybını önlemek için yanmaz ve taş yünü gibi ısı yalıtım malzemeleri ile kaplanabilir. Duvar panelleri kullanılıyorsa, derzler kapatılmalıdır.

Tavan bileşenleri; tavanda kullanılan malzemeler toz ve bakteri değil, hijyenik olmalıdır. Alüminyum veya çelik bina taşıyıcıları (tavan bileşenleri gibi) sisteme monte edilecek panellerden yapılabilir. Uygun bir kaplama, alçı asma tavanlar kullanılarak da kullanılabilir. Tavan ve tavanla kesişme arasında bir bağlantı yapısı kurularak, ameliyathanenin lamba kolunun asılı olduğu konumda gerekli sızdırmazlık önlemleri alınmalıdır.

Ameliyathanede steril bir ortam sağlamak ve akış alanını en aza indirmek için bir kapı olması gerekebilir. Bu alan pozitif basınç altında olmalı ve havayı diğer alanlarla paylaşmamalıdır. Ameliyathanenin kendi termostadı (termostadı) olmalıdır, çünkü diğer odalardan daha fazla soğutma gerektirir.

Cerrahi alan, veteriner hekimlerin ve personelin ameliyat masasında kolayca hareket etmesini sağlayacak kadar büyük olmalıdır. Toz ve kirden korumak için dolapları steril malzemelerle açmayın. Cam kapılı dolaplar ilk tercih olabilir. Ameliyathaneye ek olarak, biri cerrah hazırlamak için diğeri hayvan hazırlamak için en az iki ameliyathane olabilir.

Cerrah hazırlık odası: Burası veteriner hekimlerin ve teknisyenlerin ameliyathaneye girmeye hazırlandıkları geçiş alanıdır. Lavabo, otoklavın yerleştirildiği ve cerrahi önlükler giyen küçük bir odadır. Bu oda ameliyathaneye bitişik olmalıdır.

Lavabo, fotosele dokunmadan çalışmalıdır. Cerrahi malzemeleri depolamak için de kullanılabilir. saklama dolaplarının ve dolaplarının ameliyathaneye değil hazırlık alanına yerleştirilmesini önerir.

Hayvan hazırlama odası: hayvan hazırlama faaliyetleri (anestezi, epilasyon, ameliyat öncesi) cerrahın hazırlık odasından ve ameliyathaneden ayrı bir odada yapılmalıdır. Bu odanın ameliyathaneye bitişik olması gerekmeyebilir. Bu odada ayrı bir anestezi makinesinin donatılması, anestezi makinesini bir odadan diğere taşırken kontaminasyonu önleyebilir.

Otoklav: Ameliyatlarda ve laboratuvarında kullanılan araç, gereç ve aygıtları steril yapmasını sağlayan basınçlı buhar kazanı.

AAHA: American Animal Hospital Association (Amerikan Hayvan Hastanesi Derneği)

Ameliyathanede, cerrahlar birçok yumuşak doku ameliyatı, tümör çıkarma, kemik kırığı ameliyatı ve daha birçok alanda faaliyet göstermektedirler. Uzun ve buzlu pencereler sayesinde kontrollü bir şekilde gün ışığından faydalanabilirler. Birçok tasarımcı gün ışığından faydalanacak şekilde ameliyathane tasarımı yapmaktadırlar.

Resim 4.13: Ameliyathane Örneği, Vethouse Hayvan Hastanesi, İstanbul
(<https://www.petcode.com.tr>)

Resim 4.14: Gün Işığında Faydanılan Ameliyathane Örneği
(<http://www.bogaziciveteriner.com>)

- **Radyoloji**

Radyoloji bölümü, onkoloji bölümünün bulunduğu hastanede röntgen, tomografi, MR tarayıcı ve LINAC görüntüleme ekipmanı gibi görüntüleme ekipmanlarını içeren bir birimdir.

Röntgen (X-Ray) Odası; X-ışını odasının duvarları kurşun plakalarla izole edilmelidir. Bu yalıtım zeminde ve tavanda devam etmelidir. Kapıda kurşun plakalar bulunmalı ve açıklık bırakılmamalıdır. Personel kurşun yelek giymeli ve radyasyon güvenliğini sağlamak için mesafeye dikkat etmelidir. Odanın girişinde bir uyarı işareti bulunmalıdır.

Tipik bir X-ışını fotoğraf odası yaklaşık 270 cm x 370 cm, X-ışını fotoğraf odasının bir tarafında karanlık bir oda ve diğer tarafında depolama alanı olmalıdır.

Günümüzde dijital röntgenler karanlık oda ve film depolama ihtiyacını ortadan kaldırıyor.

Resim 4.15: Empati Akademi Hayvan Hastanesi Görüntüleme ve Diyaliz Odası
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv

- **Bakım Merkezi (Kuaför Hizmetleri)**

Evcil hayvanların aşırı uzun veya matlaşmış olan tüyleri, deri hastalıkları, pire, kene vb. sağlık risklerini arttırabilir. Düzenli bir şekilde bakım yapılması onların daha sağlıklı olmasını sağlayabilir. Evcil hayvan hastanelerinde bulunan bakım merkezi, hayvanların tıraşlama işlemleri, tırnak kesme, genel temizlik gibi hizmetleri sunmaktadır. Bakım merkezi, konaklama bölgesinde de yer alabilir.

Knapp'e (2001) göre: İki masa ve bir kafes bulunan bir bakım odası için yaklaşık 720 cm x 450 cm (yaklaşık olarak 32 m²) ölçülerinde alan gerekmektedir. Oda, depolama dolapları, küvet ve lavabo içermelidir.

Bakım merkezleri kaymaz zemin malzemeleri kullanılmalıdır. Hayvan ıslak ise, bir koku üretebilir. Bu alanda havalandırma tasarımı çok önemli bir rol oynamaktadır.

Resim 4.16: Bakım Servisinde Bulunan Çelik Küvet Örneği

(<https://www.noyapet.com/>)

Hayvan sahipleri hayvanlarını görme, izleme şansı bulduklarında kaygıları azalabilir. Bu yüzden hayvan sahiplerinin dışarıdan süreci izleyebilmeleri için bakım odası dışarıdan sahipler tarafından görülebilecek şekilde tasarlanabilir.

- **Gözlem Alanları**

Konaklama alanı, hastane hasta hayvanları tedavi etmeye devam ettiğinde veya evcil hayvan sahibi geçici olarak evcil hayvanından ayrıldığında hayvanların yaşadığı alandır. Konaklama alanları arasında kedi ve köpek koğuşları ile hayvan spor alanları bulunmaktadır.

Koğuş Alanı

Hasta hayvanların yaşam alanları günlük bakım ve temizliği kolaylaştıracak şekilde tasarlanmalıdır. Tasarımcı, sağlık seviyesini aktif olarak artırabilecek bir ortam yaratmalıdır. Bir sonraki adım, hayvan sahiplerine temiz ve konforlu bir ortam sağlamaktır. İdeal olarak tasarlanmış hasta hayvan koğuşu doğal ışık ve temiz hava sağlamalıdır. Hastaların yaşaması için tasarlanan alanın amacının sadece hastaneyi nasıl temizleyeceğini ve bakımını yapacağını değil, aynı zamanda hayvanların konforuna ve sağlığına da odaklanmak olduğunu vurguladı. Bu bölümde koğuş tasarımında bazı hususlar dikkate alınmalıdır.

Koğuşları ve egzersiz alanlarını korumak çok önemlidir. Havalandırma, temizlik ve ses kontrolü konusunda özel dikkat gösterilmelidir. Bu alanı hastanenin arkasına yerleştirmek, havalandırma ve gürültü için daha basit bir çözüm sağlayabilir.

Koğuşun bulunduğu alan güçlü ışıkla aydınlatılmamalı ve yoğun trafiği olan bir alanda olmamalıdır.

Bunun nedeni hayvan üzerindeki stresi en aza indirmektir. Stres arttığında, bağışıklık sistemi azalabilir ve vücut hastalıklarla mücadelede zorluk yaşayabilir. Hayvanlar üzerindeki baskıyı azaltarak iyileşme süresi hızlandırılabilir. Birçok veteriner, stresi azaltmak için kedi ve köpek koğuşlarının ayrı ayrı yerleştirilmesi gerektiğine dikkat çeker.

Hayvanları korkutmak için hayvan kafeslerinde sessiz kaydırıcılar kullanın. Izgara, yansıtıcı olmayan bir yüzeye sahip olmalıdır. Parlak yüzey korku ve gerginliğe neden olabilir. Mat paslanmaz çelik, laminat ve açık renkli reçine vb. kullanabilirsiniz.

Kafesin kapısında yatay çubuklar veya cam kullanılmalıdır. Dikey kafes çubuklar hayvanın görüşünü sınırlar. Cam kapılar tercih edildiğinde, sağlıklı bir ortam oluşturmak için yeterli hava değişimi sağlanmalıdır.

Konaklama yerleri; farklı hemşirelik düzeylerinin türlerine ve ihtiyaçlarına göre, hasta hayvanların izolasyonu günlük hizmet otel yatakhanesine ayrılmıştır.

Türlerine Göre Koğuşlar

Kedilerin ve köpeklerin ayrı alanlarda ve ayrı kafeslerde yerleştirilmesi gerekmektedir. Hatta kedi ve köpek koğuşları ortak bir duvarı paylaşmamalıdır. Bunun nedeni, hem stresi minimum seviyelerine indirmek hem de onlara gereken havalandırma (ayrı hava akışı) ve bakımın farklı olmasıdır. Çok kapsamlı evcil hayvan hastanelerinde birden fazla köpek ve kedi koğuşu sağlanabilir. Bunlar, bazı kediler ve köpekler arasında korku ve tepki düzeyini azaltmak için etkili olabilir. Kedi koğuşlarındaki kafeslerle ilgili olarak; kediler için kafeslerde platformlar olabilir. Bu platformlar kedinin, kendini savunabilir bir alan bırakarak rahat olmasını sağlar. Kolay temizlenmelidir, rahat ve düz olmayan, içbükey şeklinde olmalıdır. Bu platformlar hem dinlenmek için hem de stresle daha iyi başa çıkmak için önerilmektedir.

**Resim 4.17: Dış Mekânı Görebilen Kedi Kafesleri, Empati Akademi Hayvan Hastanesi
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv**

Resim 4.17, kedinin görülebileceği kafesi göstermektedir. Hayvanlar dışarıdaki şeyleri görmeyi sever. Bu nedenle, dışa dönük kafesler hayvanlar için yararlı olabilir. Tedavi edilen hayvanın veya diğer hayvan alanlarının görüş alanı engellenmelidir.

Köpekler kediler kadar kafeslerde kalamazlar. Bu nedenle, kafese ek olarak, her köpek için yaklaşık 2 metrekare alana sahip bir koğuş düzenlenmelidir. Bu koğuşlara yurtdışındaki

hayvan hastanelerinde köpek koğuğu denir. Kafeslerin temizlenmesi gerektiğinde hayvanlar bu koğuğlara getirilir.

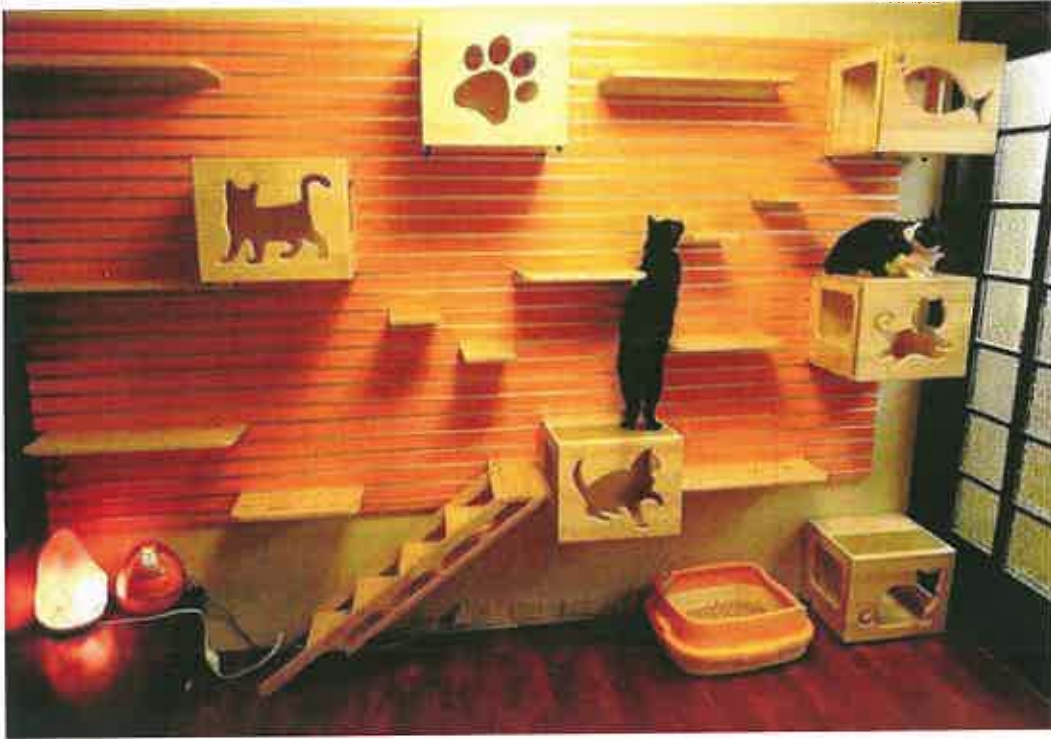
Resim 4.18: Dış Mekânı Görebilen Köpek Konaklama  rneği, Empati Akademi Hayvan Hastanesi
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv

- **Egzersiz ve Oyun Alanı**

Fizyolojik yapısı nedeniyle köpekler uzun süre kafeslerde ve dar yerlerde tutulamaz. Bu yüzden hemen hemen her evcil hayvan hastanesinin spor ve oyun bahçeleri vardır. Bölge hastanesinin içinde değil, açık havada bulunur.

Kediler ve köpekler gibi evlerinden ayrılamazlar. Bu durum üzerlerine baskı yapıyor. Evcil hayvan hastanelerinde kediler için tasarlanmış oyun alanları ve spor alanları tasarlamak onları rahatlatılabilir ve diğer kedilerle etkileşime girebilir.

Kediler için bir oyun alanı dekore ederken, gerektiğinde tırmanma ve çizilme için onları düzenleyebilirsiniz. Bu alan ayrı ayrı veya kafesli bir alanda tasarlanabilir.

Resim 4.24: Kedi Oyun Alanı
(<https://mobilyadekorasyoncu.net>)

Resim 4.25: Kedi Oyun Alanı Tırmanma Düzenekleri
(<https://mobilyadekorasyoncu.net>)

Kediler, dış alanı izlemeyi severler. Bu yüzden dışarıyı görebilen mekânlar tercih edilebilir. Bu alanlarda kendilerini daha özgür hissedebilir ve stres yapmaları azalabilir.

Resim 3.26: Dış Alanı Görebilen Kedi Oyun Alanı

(<https://www.dekoloji.com>)

5. MEKAN DÜZENLEMESİ

Yaşamını sürdüren canlılar içgüdüleri sınırlandırarak, çevreden izole edildiklerini ve kendilerini güvende hissettikleri için kendilerini korurlar. Bu noktada, mekan kavramı devreye girer. Mekan, nesnelere meydana geldiği, içinde olayların meydana geldiği ve göreceli konumlara ve yönlere sahip olduğu üç boyutlu bir alandır. Kısacası, alan sınır ve çevre ile ayrılmış, yükseklik, derinlik ve genişlik ile hareket etmeye devam edebilen bir alandır.

Diğer sanat dallarında, sanat eserinin zorunlu bir niteliği olarak kabul edilmeyen şey, ürünün mimaride önemli bir temelini yaratmaktadır. Örneğin, resim yaratmaya veya mekanın yanılması ihtiyacı duyulmadığından, mimari ürünlerin alan yaratmayacağını hayal etmek imkansızdır. Her mimari eserin bir iç alanı vardır ve tek başına veya diğer yapılarla birlikte bir dış alan yaratılmasına katkıda bulunabilir.

Tasarımcıların ve kullanıcıların anlam bulmasını, görsel ve psikolojik beyan oluşturmasını, tecrübe kazanmasını, kendilerini ifade etmesini sağlayan bir araç mekandır. Bu nedenle, alan kullanıcıları, yani alanı etkiler. Çünkü uzay sadece ölçülmekle kalmaz, aynı zamanda duyularımızla da kavranabilir.

Bir evcil hayvan hastanesi tasarlarırken, alanın rahat çalışması için bazı faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Bu faktörleri hastanenin bulunduğu yere ve ortama, dış mekan tasarımına ve hastanenin iç tasarımına ayırabiliriz. Evcil hayvan sahibi olan insanlar genellikle kullanım kolaylığı için evlerine yakın bir tesise gitmek isterler. Bu nedenle, çoğu veteriner kliniği ve hastanesi, yüksek nüfus yoğunluğuna sahip yerleşim alanlarında veya yakınında bulunmaktadır.

Hem estetik hem de hayvan sahibinin ihtiyaçlarını karşılayan hastaneler ilk tercih olabilir. Bir binada, binanın dışı insanlara bina hakkında ilk izlenimi verebilir. Bu nedenle, cephelerin ve peyzajın tasarımı ve bakımı çok önemlidir.

Hayvan hastanesinin dikkate değer bir parçası iç mekan tasarımıdır. İşlevsel ve estetik gereksinimleri karşılayacak şekilde tasarlanmalıdır. Kısacası, evcil hayvan klinikleri yer, görünüm ve iç tasarımda eksiksizdir ve birlikte düşünülmelidir.

İç tasarım hayvan hastanesinin önemli bir parçasıdır. İşlevsel ve estetik gereksinimleri karşılayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Bu durumda, evcil hayvan klinikleri yer, görünüm ve iç tasarımda eksiksiz olmalı ve birlikte düşünülmelidir.

5.1 Çevre Tasarımı ve Konum Seçimi

Mekanın seçimi bir evcil hayvan kliniğinde dikkatlice seçilmesi gereken konulardan biridir. Hayvan hastanesinin yeri, hastanenin başarı oranını artırabilir veya potansiyelini sınırlayabilir. Kolay erişim sağlanmalı, hastane görünür olmalı ve trafiği az olan alanlar seçilmelidir.

Bir yer seçimi yaparken, çevredeki hastane sayısını, ortalama geliri, yakındaki klinik ve doktor sayısını ve evcil hayvan sahiplerinin sayısını göz önünde bulundurulmalıdır. Göz önünde bulundurulması gereken diğer konular ise:

Alan Büyüklüğü: Alanı değerlendirirken, yüzey alanı, en boy oranı, yükseklik ve genişletilebilirlik kontrol edilmelidir. Gelecekte hastaneye neler eklenebileceği düşünüldüğünde, hastane tüm bölgede bulunmamalıdır.

Görüntü: Çevre, hastanenin tamamlanmış durumunun görüntüsü ile eşleşmelidir. Çevrenin mevcut ve gelecekteki gelişiminin kliniği körü körüne geliştirip geliştirmeyeceği veya iyileştireceği gibi sorular dikkate alınmalıdır.

Yer: Yollar, köprüler, demiryolları veya hızlı şeritler gibi trafik alanlarıyla ilgili olup olmadığını, büyük caddelerde, hayvan sahipleri için uygun ulaşım sağlayarak veya otoparka kolayca girip çıkabileceğiniz yerleri sorarak bir yer seçmek gerekir.

Görünürlük: İyi konum seçimi, binanın görünümünü yakındaki sokaklardan kolayca tanınabilir hale getirir. Hastanenin rahat görmesini düşünmelisiniz, gece gündüz seçin. Boyut ve form da görünürlük açısından dikkate alınmalıdır.

Ulaşım: Kısa, rahat ulaşım, park alanına girmek ve çıkmak kolay, hastane personeli ve hayvan sahiplerinin seçimini belirleyebilirsiniz. Hayvan sahibine müdahale edecek ağır trafik yolları olup olmadığını öğrenmek önemlidir.

Topografya: Seçim, arazinin genel yapı durumuna bakılarak yapılmalıdır. Bir hayvan hastanesinde bir yer belirlerken, düz ve sağlam bir zemine sahip bir yer seçmelisiniz. Dik, düzensiz veya zayıf zemin alanları engelli erişiminin, park alanlarının, binaların ve temellerin tasarımını ve yapımını daha karmaşık ve daha pahalı hale getirebilir. Dik bir alanda inşaat veya bu alanın seçimi, diğer kazılar, istinat duvarları, setler ve engelliler için rampaların eklenmesini gerektirebilir. Zeminin zayıf olduğu bölgelerde, binaları desteklemek için takviye gerekebilir ve pahalı hale gelebilir.

İmkanlar: Mevcut iyileştirmeler veya doğal işlevler değer katabilir. Hastanenin bulunduğu alanın manzarası düzse veya bisiklet şeritleri, yaya alanları veya oyun alanları karakteristiklerine sahipse, hastanenin değeri artabilir.

Hastane büyüklüğü de yeri ve çevreyi belirlemede çok etkili olabilir. Ackerman (2014) hastanenin ne kadar büyük olduğunu şöyle açıklıyor: “Ayakta tedavi için, binadaki her doktorun 140 ila 230 metrekare ve hastane hastanesinin 230 ila 325 metrekare olması gerekir. Yer binanın büyüklüğünün dört ila beş katı olmalıdır.”

İlk başta, hayvan hastanesinin birçok kısmı iyi görünüyordu, ancak bunları dikkatlice incelemek gerekebilir. İmar planlaması, ana yollar ve ikincil yollar için yeterli alana sahip olmalı, çevreyi güzelleştirmeli ve hayvan sahipleri ve personeli için park yerleri sağlamalıdır. Hastanenin genişleyebileceği alan göz önüne alındığında, gelecekte hastaneye eklenebilecek bölüm için bir seçim yapılmalıdır.

Gerekli hizmetleri sağlamak ve yeni departmanları genişletmek için yeni bir hayvan hastanesi veya mevcut bir hastane kurma ihtiyacı göz önüne alındığında, bu, ne kadar büyük olması gerektiğinin önemli yönlerinden biridir. Örneğin, 550 metrekarenin altındaki bir hastanede, her doktorun yaklaşık iki muayene odası olmalıdır, her tedavi odasında toplam 90 ila 115 metrekare olmalıdır ve çok sayıda doktor ve muayene odası bulunan büyük bir tesiste her doktor bulunmalıdır.

Dış mekân, binanın yüzeyini tanımlayan ve çevredeki diğer yapılar arasında bulunan iç alanın dışındaki alanı kapsar. Her ne kadar yer ve çevre ulaşım kolaylığı, arazi ve evcil hayvan hastanesinin bulunduğu alanda çevrenin sağladığı fırsatları içermesine rağmen; dış, bina zarfı, peyzaj alanı ve hastanenin sınırları içinde yer alan unsurları kapsar.

Her bina, iç ve dış arasında ayrım yapan bina kabuğuyla tanımlanır. Yapı kabuğu, yapıyı anlatan ve kimliğini ortaya koyan mimari bir unsurdur.

Evcil hayvan sahipleri dışarıdan veterinerlik tesislerine ilişkin ilk izlenimlerini ölçümlemeye başlayabilirler. Çünkü bina kabukları, manzaralar, tabelalar ve park alanları hastane tasarımında dikkat edilmesi gereken unsurlardır.

Tabela: Mekânın işlevini anlamaya yardımcı olur ve hayvan sahibinin hastaneyi bulmasını kolaylaştırır. Adresi gösteren bir işaret yerleştirilmelidir.

İyi yerleştirilmiş ve iyi aydınlatılmış işaretler sadece satış araçları değildir, bu sebeple hayvan sahiplerinin geceleri ve acil durumlarda hastaneleri bulmalarına kolaylık sağlar. İşaretin boyutu ve konumu kolayca tanımlanmalı, anlaşılır ve okunabilir olmalı ve açıklayıcı olmalıdır.

Otopark: Otopark temiz, düzenli, açık bir şekilde tanımlanmış ve hastane girişine girmek için kolaylık sağlamalıdır. Park alanı hayvan sahipleri ve çalışanları için yeterince büyük olmalıdır.

Park yeri genellikle 2,7 m x 6 m ve sürücünün geçiş alanı 7,3 metredir. Her park alanının alanı, geçiş alanı ve gerekli alan da dahil olmak üzere yaklaşık 37 metrekaredir. (Ackerman, 2014).

Peyzaj: Hastane bahçesi, hastanenin profesyonel imajını yansıtmaya kolaylık sağlar.

Giriş: Yaşlıların, engellilerin veya acil durumların ihtiyaçlarını karşılamak için evcil hayvan hastanesine gelen hayvan sahiplerinin genel tasarım ilkelerine göre tasarlanması gerekmektedir. Giriş kolay ve ulaşılması kolay olmalıdır. Otopark girişin önünde değilse, hayvan sahibinin girmesi için girişin önüne birkaç araba park etmek de uygun olabilir.

Resim 5.1: Evcil Hayvan Kliniği Giriş Örneği, Papsi Veteriner
(<http://www.papsivet.com/>)

Resim 5.2: Empati Akademi Hayvan Hastanesi Giriş Örneği
Ayşe Ertan Kişisel Arşiv

5.2 İç Mekan Tasarımı

İç mekan, belirlenen dış ortamdan (örneğin zemin, duvar, tavan) ayıran ve kapanma hissi veren yerdir.

Fiziksel sınırlar oluştururken alanı tanımlayan öğeler vardır. Bu unsurlar: tavan, zemin ve duvar gibi yüzeyleri temsil eden yatay ve dikey unsurlardır.

Mekanın tabanını ve tavanını oluşturan ortamlara yatay elemanlardır.

Duvar, alan miktarını tanımlamak, kullanıcı alanını çevrelemek ve gizlilik sağlamak için iyi bir araç olan düşey elemanlardır. “Rolü, alanı diğer alanlardan ayırmak ve iç mekan ile dış çevre arasında kaba bir sınır oluşturmaktır. (Ching, 2014).”

İç mekan yatay ve dikey elemanlar, hacim ve yüzey yapı sistemleri, aydınlatma, renkler, malzemeler ve geliştirilmiş elemanlarla tanımlanır.. İç mekan ilk önce binanın yapısal sistemi tarafından oluşturulur ve belirlenir, daha sonra duvarlar ve zeminler gibi yüzey elemanları tarafından tanımlanır ve kapı ve pencere açıklıkları ile diğer alanlara bağlanır.

Her yapı bu eleman ve sistem dokusuna sahiptir. Her dokunun da kendi kütlesi içinden oluşturduğu ya da oyarak ortaya çıkardığı özgün bir geometrisi vardır” (Ertek, 1994).

İç tasarım, tasarımın bir parçası olan planlama ve düzeni içerir. Bu mimaride, kullanıcı memnuniyeti sağlamak, gereksinimleri ve işlevleri karşılamak ve görseî olarak tatmin edici tasarımlar sağlamak için bazı çözümler üretilmiştir. Mekan bileşimi, bir bütün oluşturmak için mekanda elemanların düzenlenmesidir. Tüm tasarım süreçlerinin özü, belirli hedeflere ulaşmak için her tasarım çalışmasının uyumlu bütünlüğünde yatmaktadır. İç tasarımda, seçilen öğeler fonksiyonel, estetik ve davranışsal rehberlerin eşlik ettiği üç boyutlu modeller haline gelecektir. Modelin bu öğeler arasında kurduğu ilişkinin sonunda, iç görsel kaliteyi ve işlevsel uygulanabilirliği belirler ve mekan algımızı ve kullanımımızı etkiler.

Tasarımın kalitesini belirleyerek, isteklerin sunulduğu yer bu amaçlara uygun hizmet hedefleri ve çözümler geliştirmektir. İç tasarımda ergonomi, hava kalitesi, ses kontrolü işlevlerini karşılayabilecek malzemeler gibi alan konforu konuları göz önünde bulundurulmalıdır. Tasarımında estetik çözümler şekil, boyut ve oran, renk, doku, ışıklandırma vb. öğelerle oluşturulur.

• **Fonksiyon ve Ergonomi**

Bir yapının gerçekleştirilebileceği ve onu başka yapılardan ayırt etme imkânı veren eylem türüne fonksiyon denir. Fonksiyon, yapının pratikliği ile ilgili bir kavramdır. Yapılardaki faaliyetlerin nasıl dâhil edileceği, ihtiyaçları karşılayarak verimliliğin artırıldığı, bu nedenle memnuniyet ve rahatlık konusunda daha fazla çaba gösterildiği söylenebilir.

Her yapı kendi işlevlerinden bazılarını gerçekleştirecek şekilde planlanmalıdır. Örneğin, hayvan hastanesinin konaklama alanı uygun kapasiteye, doğru iklimlendirmeye ve uygun parlaklık seviyesine sahip bir yer olmalıdır. Kafesler hayvanın büyüklüğüne göre düzenlenmelidir. Diğer hayvanlardan alınan enfeksiyonu önlemek için, bulaşıcı hastalığı olan hayvanların olumsuz etkileri bile izole edilmeli ve ayrı alanlar oluşturulmalıdır.

Tasarımın çeşitli bölümleri birbirleriyle en iyi şekilde işbirliği yapabilir ve kullanıcının eylemlerini gerçekleştirmesini kolaylaştırabilirse, yapının bir rol oynayabileceği görülmektedir.

Bununla birlikte, mekân tasarımında ergonomi, iç mekân hava kalitesi, ses ve koku kontrolü, yapı malzemeleri vb. Unsurlar doğru bir şekilde sağlandığında, mekânın işlevini tatmin edebilir ve böylece kullanıcı memnuniyeti elde edilebilir.

Evcil hayvan klinikleri temel ihtiyaçlarını ergonomiden sağlamaktadır.

Toka'ya (1988) göre: Ergonomi, çalışma ortamını ve içerdiği tüm sistemleri tüm psikofizyolojik ve sosyokültürel kapasiteleri ve sınırları ile uzlaştırarak üretken verimliliğe ulaşmayı amaçlayan uygulamalı ve çok disiplinli bir bilimdir. "Ergonomik tasarım, uzayın insan davranışı üzerinde bir etkisi olduğunu doğrular. Mekânın her özelliği – mekânın kendisi; mobilya; değişkenler - insan vücudunun ihtiyaçları ve alanın amaçlandığı durumla uyumlu olması için dikkatlice belirlenir. Çözülmesi gereken durum, amaçlanan faaliyetleri planlamak, gerekli ekipman ve malzemelere kullanıcının beklentilerini ve amaçlarını karşılayacak şekilde cevap vermektir." (Yıldırım, 2012). Bu nedenle, konumun termal konforu, işitme konforu, parlaklık seviyesi, klima, kullanılan malzemeler ve boyutlar veya kullanıcılar tarafından kullanılan bileşenler tarafından ortaya çıkan riskler gibi fiziksel koşullar iyi bir tasarımla ele alınmalı ve kullanıcının beklentisini karşılamalıdır.

Ergonomik yöntem tüm mekân kullanıcıları için konforlu koşullar sağlamalıdır. Mekân memnuniyeti ve beklentileri karşılandığında fiziksel rahatlık elde edilebilir.

Evcil hayvan kliniklerinde, doktorların, personellerin ve hayvan sahiplerinin yanında, hayvanların kullandığı mekânlar da hayvanların ihtiyaçlarını göz önüne alarak konfor şartlarını sağlamalıdır. Örneğin, hayvanın yerleştirildiği kafesin büyüklüğü, hayvana güvenli koşullar sağlayan kafesler, aydınlatma seviyesi, ışığın rengi ve klima gibi faktörleri tasarlamak için ergonomik yöntemler kullanılmalıdır.

Çünkü ergonominin temel amacı alanı kullanıcıya göre uyarlamaktır. Bu nedenle, kullanıcılar mekânda faaliyetlerini daha kolay bir şekilde sağlayabilir ve yorgunluk aktiviteleri tarafından fark edilmeden aktivitelerini daha kolay gerçekleştirebilirler. Bu yaklaşım, evrensel ihtiyaçları, gerçek ihtiyaçları karşılayan "Herkes için tasarım" sloganıyla desteklemelidir.

Mimarlar, ürün tasarımcıları, mühendisler ve araştırmacılardan oluşan bir çalışma grubu, ürünler, çevre ve iletişim de dâhil olmak üzere tasarım disiplinlerini yönlendirmek için genel tasarım ilkeleri geliştirmiştir.

Bu yöntemi, hiç kimsenin elemanlardan zarar görmemesini ve bunları herhangi bir ayarlama yapmadan her koşulda rahatça kullanabilmesini sağlamaktır.

Tasarlanan alan veya ürün eşit derecede normal görünmesi gerekmektedir. Yaşlılar, çocuklar, engelliler ve diğerler kişileri hedef göstermemelidir.

Evrensel tasarım ilkeleri, North Carolina State Üniversitesi tarafından 7 ilke olarak önerilmiştir. North Carolina State Üniversitesi'ne (1997) göre bu ilkeler: Kullanımda eşitçilik, kullanımda esneklik, basit ve sezgisel kullanım, algılanabilir bilgi, hata için tolerans, düşük fiziksel güç gereksinimi, yaklaşım ve kullanım için boyut ve mekân.

6.SONUÇ

Ülkemizdeki çoğu evcil hayvan hastanesinde yeterli donanım bulunmamaktadır. Bu çalışma sadece hayvanları değil, aynı zamanda personel ve hayvan sahiplerinin gereksinimlerini de dikkate almakta ve alandaki tüm kullanıcılar için rahat ve uygun bir yaşam alanı sağlamayı amaçlamaktadır. Evcil hayvan hastanelerinin tasarımını ve çalışmasını etkileyen bazı potansiyel faktörler vardır. İhtiyaçları karşılayan ve profesyonel görüntüler sağlayan hastanelerin bir öncelik haline geleceği göz önüne alındığında, tasarımcılar ve veterinerler bu faktörlerin farkında olmalıdır.

Evcil hayvan hastaneleri tasarlanmadan önce; tasarım standartları ve gereklilikleri belirlenerek mekân organizasyonu ve çözüm önerileri yapılmalıdır. Tasarım gereksinimleri sadece hayvanlar için değil, aynı zamanda yapıdaki tüm kullanıcılar için de değerlendirilmeli ve çözülmelidir.

Mekân hakkındaki ilk izlenimler ve fikirler çevreden değerlendirilmeye başlanmaktadır. Bu nedenle hastanenin giriş cephesi, peyzajı, yön elemanları ve park alanı, çevresel tasarımı belirleyen faktörlerdir ve dikkate alınması gereken faktörlerdir. Hayvan sahibinin hastaneyi kolayca fark edebilmesi ve yön ve adresi açıkça gösterebilmesi için işaretler kullanılmalıdır. Peyzaj tasarımı, kullanıcıyı görsel ve psikolojik olarak olumlu yönde etkilemeli ve doğa ile ilişkili kalite ve güvenilir kimliği yansıtmaya yardımcı olmalıdır.

Girişin tasarımı, yaşlı, engelli veya acil hayvan sahiplerinin evcil hayvan hastanesine ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Giriş kolay ve ulaşılabilir olmalıdır. Tüm mekânın, işlev yönünden, estetik yönünden ve psiko-sosyal yönden konfor şartlarını karşılayabilen tasarımlar yapılmalıdır. Bu sebeple Park yeri girişin önünde değilse, hayvan sahibinin kolayca girebilmesi için girişin önünde birkaç araçlık bir park yeri inşa edilmelidir. Kullanıcıların zorlayıcı yorgunluk hareketlerine maruz kalmadan faaliyetleri daha kolay gerçekleştirebilecekleri bir alan tasarlanmalı ve ergonomik yöntemler tasarlanmalıdır.

Yanlış tasarlanmış havalandırma sistemleri bulaşıcı hastalıklara yol açabileceğinden, kullanıcılar ve hayvanlar için uygun iklimlendirme sağlanarak dengeli bir ortam oluşturulmalıdır. Hayvanların bulunduğu alanlarda sıcaklık ve nem dengesi gözlenmelidir. Havalandırma sisteminde, her alan bağımsız olarak tasarlanmalıdır. Havalandırma hacmi ve hava değişimi her alanın ihtiyacına göre sağlanmalıdır.

Ses kontrolü, hayvan sahibinin rahatlığında, hayvanın rehabilitasyon sürecinde önemli bir faktördür. Gürültü sorunlarını önlemek için ses yoğunluğuna dikkat edilmesi gerekmektedir. Mekândaki veya kliniğin tamamındaki gürültüyü kontrol etmek için tasarım araçları doğru yerleştirilmeli ve belirlenen alan uygun şekilde tasarlanmalıdır.

Olası arızaları önlemek için herhangi bir olumsuz etki ve modifikasyonu önlemek için malzeme seçimi dikkatli bir şekilde yapılmalıdır. Zeminler, duvarlar ve tavanlar için seçilen malzemeler, fonksiyonel ve görsel konfor gereksinimlerini karşılamalı ve buna göre kullanılmalıdır. Hastanenin tüm alanlarında, genellikle daha az bakım gerektiren, temizlenmesi kolay, antibakteriyel, yanmaz, sesi emen ve ısıtma ve görsel konfor koşullarını karşılayan malzemeler seçilmelidir.

Renk, alanın işlevine göre seçilmelidir. Bu bağlamda, tıp alanındaki renk tasarımı ilkelerinin içeriği incelenmelidir. Renk ile birlikte görsel konfor sağlamak için aydınlatma doğru konuma ve doğru açığa yerleştirilmelidir. Aydınlatma hayvan hastanesine eşit olarak dağıtılmalı ve gerektiğinde hayvan muayenesi, temizliği, bakımı ve refahı için yeterli ışık sağlanmalıdır. Hayvanların bulunduğu ortamlar doğal veya yapay ışıktan yararlanılarak gerektiği gibi aydınlatılmalıdır. Ancak hayvanların kaldığı alanlarda mümkün olduğunca doğal aydınlatma kullanılmalıdır.

Kamusal alanlar, kullanıcının gizliliğine izin verecek şekilde tasarlanmalıdır. Hayvan sahiplerinin, personelin ve hayvanların hareketi hastanenin organizasyonu ve düzenlemesine bağlı olarak değişebileceği için evcil hayvan hastanesi tasarlarken mekânları tanımlayan bölgeler oluşturulmalıdır.

Giriş bölümü kullanıcılar üzerinde ilk etki ve izlenimin merkezi olduğu için, tasarımda kullanıcı faktörü dikkate alınmalıdır. Giriş bölümünde resepsiyona da yer verildiği için hayvanların ihtiyaçlarını karşılayan ürünler satan bir alan olmalıdır. Bekleme alanı, kedi ve köpeklerin stres altında kalmayacağı, birbirlerini hiç görmeyecek veya en az görececek şekilde tasarlanmalıdır.

Hayvan sahibinin tedavi hakkındaki görüşü muayene odasında yapılır. Bu nedenle, muayene odası hayvanlar ve sahipleri için güvenli ve rahat olmalıdır. Renk ve mimari yüzey doğru seçilmelidir. Odalar arasındaki bağlantı dikkatle düşünülmeli ve en basit ve en konforlu trafik akışını sağlamalıdır.

Evcil hayvanların birbirine saldırma isteği ve stres olmaları nedeniyle esnek tedavi tasarımı kullanılmamalıdır. Tedavi alanındaki bölümler paravan, duvar seperatör yardımıyla ayrılmalıdır. Tedavi alanı içindeki dolap sayısı, laboratuvarların, eczanelerin ve diğer yerlerin depolama ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Ameliyathanedeki zemin, tavan ve duvarlar kolayca temizlenebilen, antibakteriyel, sıvı geçirgenliği olmayan ve neme karşı dayanıklı malzemelerden yapılmalıdır. Yoğun trafiğe maruz kalması nedeniyle çizilmeye, aşınmaya dayanıklı, kaygan olmayan ve antistatik ürünler seçilmelidir. Ameliyathane alanı pozitif basınçlı olmalıdır diğer alanlardan bu mekâna hava gitmemelidir. Steril malzemelere sahip olan dolaplar, malzemeleri toz ve kirden korumak için açık olmamalıdır. Depolama ve dolapların ameliyat odasında değil, hazırlık alanına yerleştirilmesi gerekmektedir. Hayvanın hazırlanması (anestezi, tüylerini kesme, ön cerrahi) cerrah hazırlanma odasından ve ameliyathaneden ayrı bir odada yapılması gerekmektedir.

Radyoloji biriminde yüksek X ışını kullanıldığından dolayı odanın duvarları kurşun levhalar ile izole edilmelidir. Bu izolasyon taban ve tavanda da devam etmelidir.

Hayvanların kaldığı koğuşların, günlük bakım ve temizlik işlemlerinin kolay karşılanabileceği nitelikte tasarlanması gerekir. Bu alanlarda havalandırma ve izolasyon problemleri dikkatle ele alınmalıdır, çünkü koğuşta koku ve ses problemleriyle karşılaşılması muhtemeldir. İdeal olarak tasarlanmış hasta hayvan koğuşu doğal ışık ve temiz hava sağlamalıdır. Hayvan koğuşlarını hastanenin arkasına yerleştirmek, havalandırma ve gürültü için daha iyi bir çözüm sağlar. Kedi ve köpeklerin koğuşları ayrı alanlarda tasarlanmalıdır. Hatta kedi ve köpek koğuşları ortak bir duvarı paylaşmamalıdır. Koğuşlardaki kafeslerin mümkün olduğunca dış alan görüşü sağlanmalıdır. Hayvanları ihtiyaç duydukları bakım derecesine göre ayırarak temel bir ayırım yapılmalıdır. Bulaşıcı hastalıkları ve yoğun bakımı olan hayvanlar karantinaya alınmalıdır. Köpekler için eğer mümkünse açık bir bahçe tasarlanmalıdır. Egzersiz bahçesi her mevsim kullanılacak şekilde tasarlanmalıdır.

Bakım hizmetlerinde (kuaför hizmetleri) kaymayan zemin malzemesi kullanılmalıdır ve tüm mekânlar gelecekteki ihtiyaçları karşılamak için esnek bir şekilde tasarlanmalıdır.

Yapılan çalışmada; evcil hayvan hastanesi mekânlarının iç mimarlık açısından incelenmesi ve değerlendirmesi yapılmıştır. İçinde bulunan tüm kullanıcılara hitap eden ve ihtiyaçları karşılayabilen mekân organizasyonlarının nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Tasarımda etkili olan işlevsel ve görsel kriterler açıklanarak mekân tasarımının tanımlı hale getirilebilmesi ve geliştirilebilmesi için iyi bir kaynak oluşturulmasına çabalanmıştır. Bu bulgular doğrutusunda hareket edildiğinde planlanacak olan hayvan hastanelerinin mekân tasarımında daha bilinçli, yeterli donanıma sahip ve konfor şartlarını yerine getirebilen çözümler geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

- Altuncu, D., (2008): Aydınlatma Kontrol Sistemlerinin Hastane Örneğinde Kullanımı ve Yatan Hasta Kat Koridorları İçin Bir Aydınlatma Sistemi Önerisi Sanatta Yeterlilik Tezi, MSGSÜ, İstanbul.
- Armutak, A., (2002): İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin Kuruluşu ve İlk On Yıllık (1972-1982) Gelişimi. (İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg. 28 (2), 429-455. İstanbul.
- Armutak, A., (2014): Veteriner Hekimliği Tarihi Ders Notları, İstanbul Üniversitesi
- Ertek, H., (1994): 'İç Mekan Temel Tasarım İlkelerine Bir Yaklaşım', Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Hafen, M. R., (1999): Innovative Solutions for the Veterinary Medical facilities of Tomorrow, Designing the Future, Veterinary Medicine Publishing Group, Kansas.
- Knapp E. J., (2001): The Floor Plan Book: Veterinary Hospital and Boarding Kennel Planning and Design, Second Edition, Veterinary Medicine Publishing Group, USA
- Özge A. (2018) : Evcil Hayvan Hastaneleri Mekân Tasarım Kriterleri ve Organizasyonu

İNTERNET KAYNAKLARI

- Ackerman, L., (2014): Blackwell's Five-Minute Veterinary Practice Management Consult, Second Edition, John Wiley&Sons, USA. (E-book)
- Baskıcı, M. M., (1998): Evcilleştirme Tarihine Kısa Bir Bakış,
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ausbf/article/view/5000053704/5000051020> (E.T: Mart,2018)
- Çoban, H., (2017): Eski Çağda İlk Evcil Hayvanlar ve Deve,
http://www.jshsr.org/Makaleler/954301209_9_ID.85_2017_JSHSR_4-4.%20Hac%C4%B1%20%C3%87OBAN_554-560.pdf. (E.T: Haziran, 2018)
- Hafen, M.R., (2000): Minimize Noise and Odor, Veterinary Economics.
<http://veterinaryhospitaldesign.dvm360.com/minimize-noise-and-odor> (e.t. Aralık 2017)
- Hafen, M.R., (2004): Building materials and finishes,
<http://veterinaryhospitaldesign.dvm360.com/building-materials-and-finishes> (E.T: Mart, 2018)
- Resmi Gazete (2011): Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği,
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/12/20111221-8.htm> (E.T: Ocak, 2018)

GÖRSEL İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://gida.ibb.istanbul/veteriner-hizmetleri-mudurlugu>
www.pethospital.com.tr
<https://www.pinterest.com.au/enjambredaniellapaula/kennel-layout-id.eas/>
<https://vtrnrhkm.wordpress.com/2011/06/25/veteriner-hekimligin-tarihcesi/>
[:https://gaiadergi.com/veteriner-hayvan-tabip-beser-bir-giris-turkiye-ozelinden-materyalist-notlar/](https://gaiadergi.com/veteriner-hayvan-tabip-beser-bir-giris-turkiye-ozelinden-materyalist-notlar/)
<https://vtrnrhkm.wordpress.com/2011/06/25/veteriner-hekimligin-tarihcesi/>
<https://www.mnchaber.com/haber/5022260/veteriner-klinigi-icin-projeleri-hazirlandi>
<http://animallia.com/>
<https://www.veterinersitesi.com/istanbul-kucukcekmece/pati-veteriner-poliklinigi>
<https://www.dekorup.com/petshop-dukkanı-icin-konsept-onerileri/>
<https://www.vethouse.com.tr/>
<https://www.petcode.com.tr/genel-cerrahi.php>
<http://www.bogaziciveteriner.com/hizmetlerimiz/ameliyathane/>
<https://www.noyapet.com/Banyo-Kuvetleri/6/Paslanmaz-Celik-Kopek-Yikama-Kuveti>
<https://mobyadekorasyoncu.net/kedi-sahiplerine-ozel-birbirinden-eglenceli-dekorasyon-fikirleri.html>
<https://www.dekoloji.com/evde-sikilan-kediler-icin-eglenceli-oyun-alanlari/>

ÖZGEÇMİŞ

yılında doğdum. İlkokulu, Ortaokulu, Liseyi İstanbul'da okudum. 2014 yılında T.C Haliç Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık eğitimine başladım. 4 yıllık eğitimim sonucunda 2018 yılında mezun oldum. Mezun olduğum sene tekrar aynı okulunda İç Mimarlık Yüksek Lisans eğitimine başladım.